

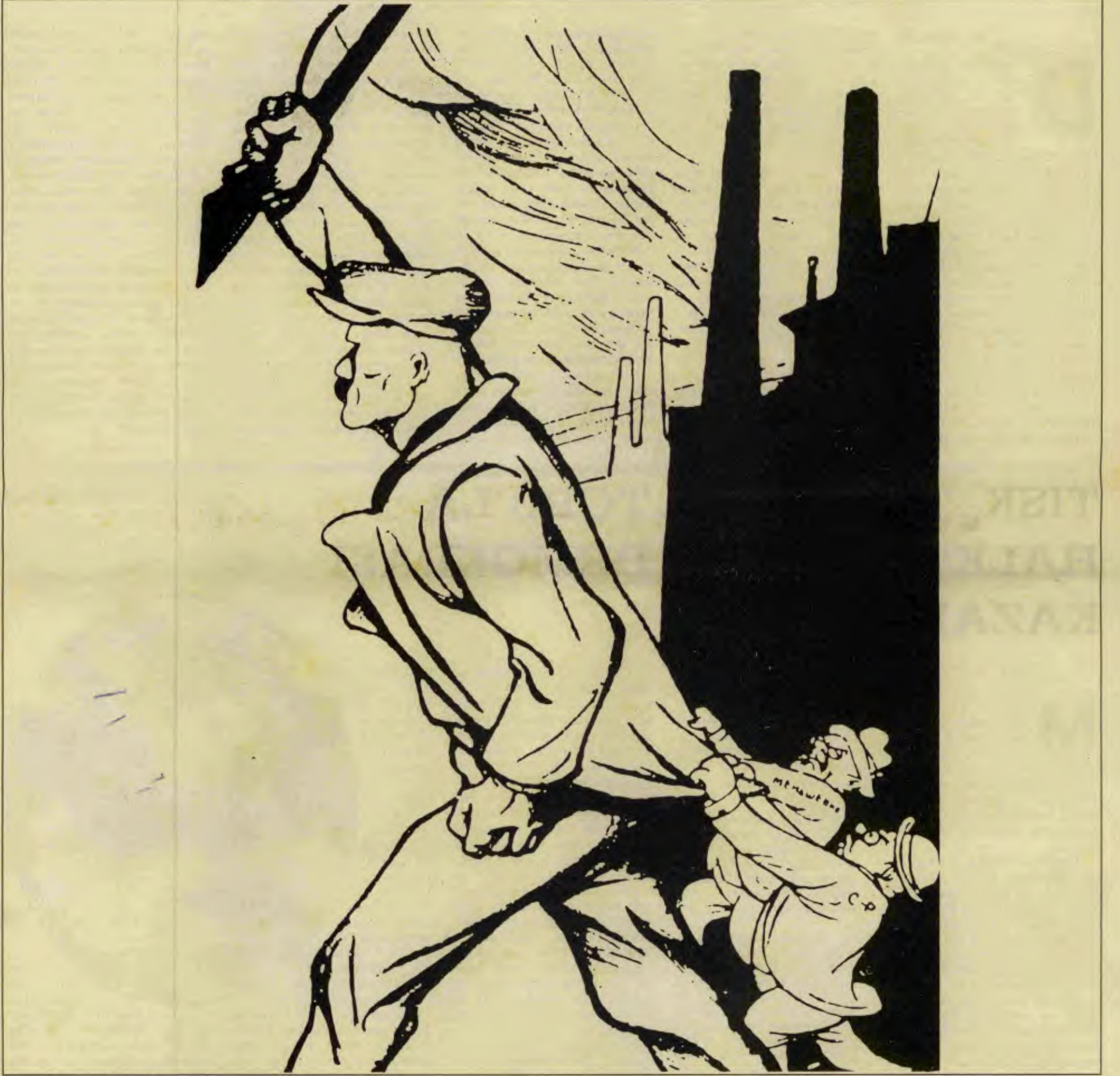
İŞÇİNİN SESİ

YIL: 21 SAYI: 466

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ YAYIN ORGANI

EYLÜL 1998

Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşin! Karkeren Hemü Welatan Yekbîn! İşçiler Silahlanın, Devrime Hazırlanın! Karker Xwe Bi Çek Bikin, Ji Şareşê Re Amade Bikin!

SİLAHLAN YÜRÜ

DÜŞMANIN ÜSTÜNE

KOMÜNİST PARTİSİYLE

DEVRİMİN ÖNCÜSÜ

SAVAŞA MARŞ MARŞ

DEVRİM ORDUSU

46'nın Beyaz Ruhunu Faziletin Yeşilinde Huzura Erdi

R. DEVRAN

Dayanak ve kaynakları bakımından sığ ve güdümlü olan burjuva demokrasisi; 1946'dan sonra, dünyada değişen konjoktürel dengelere göre yeniden dizayn edildi. Yani tek parti ile yürütülen burjuva diktatörlüğü artık çok partili parlamenter sistemle sürdürülecektir.

1946'lara kadar burjuva diktatörlüğünün tek siyasi temsilcisi olan CHP'nin içinde çöreklenmiş muhafazakar, mukaddesatçı, ırkçı/milliyetçi eğilimler, burjuvazinin palazlanmasıyla birlikte siyaset sahnesine çıkıyorlar. Kendi deneyimleriyle "Beyaz İhtilalciler" Demokrat Parti'nin dört kurucusundan biri olan, Refik Koraltan, 1950 seçimlerini, "tam bir beyaz ihtilal" olarak nitelendirmişti. Halkımız bu beyaz ihtilalcileri yakından tanıyordu. Yani kurtuluş

savaşı sürecinde mandacılığı savunanlar, tek parti diktatörlüğünün Maliye Vekili, İş Bankası'nın kurucusu Celal Bayar'ı da, CHP içinde iken toprak reformuna karşı çıkarak muhalefet eden Aydın'ı çiflik beyi Adnan Menderes'i de. Peki nasıl oldu da bunlar iktidar oldular?

Osmanlı'nın siyasi mirasını devralan devletin, "taşları bağlama, köpekleri salma" taktiğiyle, ilerici yurtsever güçleri, komünistleri ezerek; işçi sınıfı ve emekçi halk güçlerinin özlem ve umutlarının demogojik söylemlerle içini boşaltarak, özünden saptırarak, sahte demokratik ve özgürlük şampiyonluğu yaptılar.

Siyasette yalancılık ve riyakarlık, işçi sınıfı ve emekçi halk katmanlarının örgütlenmesine düşmanlık, düşünce ve ifade özgürlüğüne zincir bunların iktidarları döneminde perçinlenmiştir. Eğitimle üretimi birleştirerek Anadolu köylüsünü ağaların sul-

tasından kurtararak yolunu aydınlatacak olan Köy Enstitüleri'ne, "buralar komünist yuvalarıdır" diye saldırılar da bunlardır.

1950'de iktidar olur olmaz Vatan Cepheleleri adı altında, ilerici yurtsever avı başlattılar. Namuslu dürüst çalışkan kamu görevlilerini tasviye ederek, sefertasçı iyicilerle, kafatasçı ırkçıları devlet kurumlarına partizanca yerleştirdiler. Bugünkü gibi, 'ezan, vatan, bayrak' ikiyüzlülüğü ile emperyalizme teslimiyet, ABD ile ikili kölelik anlaşmaları, kapitalist emperyalizmin çıkarları uğruna Kore'de Türk askerinin kırımılması. Anadolu'nun dört bir yanına Pentagon'un silah rampalarının yerleştirilmesi, yeni sömürgeciliğin 'düyun-u umumiyesi' IMF'ye bunların angajmanı ile girilmiştir.

46'nın merkez sağda her çağrılan yere giderek yorulan ruhu, Aydın Menders'in RP sürecinde Nazlı Ilıcak ve Nevzat Yalçıntaş'ın da Fazilet sürecine katıl-

masıyla huzura erdi. Yani Fazilet Partisi Amerikancı yola düştü.

Tavuk mu yumurtadan çıktı, yumurta mı tavuktan çıktı hikayesi. Bugün, 46'nın ruhunu şâdetmek için 14 Mayıs 1950'nin mirasına sahip çıkan Fazilet Partisi, DP'nin açtığı din istismarı yolundan yürüyor, emperyalizme selam duruyor. Toplumun; işsizliğe, yoksulluğa, hırsızlığa, adaletsizliğe tepkisini sömürerek, MÜSİAD'çı sermayenin çıkarlarına feda ediyor. Hükümetten indirilince, insan hakları, özgürlük ve demokrasi konusundaki samimiyetsizliğiyle, DP'ni aratmıyor. Yani 46'nın beyaz ihtilalci ruhu ile, Fazilet Partisi'nin şeriatçı yeşili birleşince ortaya, faşizmin, "dostu düşman, düşmanı dost gösteren" gri propaganda yöntemi çıkıyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce, Avusturya'nın MTU firmasına yaptırılan feribotun, İstanbul-Bandırma seferine ilk çı-

kışı törenlerinde FP Genel Başkanı Recai Kutun, "bu feribota merhum Adnan Menderes'in isminin konulması fevkalade anlamlıdır. Tayyip Bey kardeşim milletimize de tercüman olarak önemli bir mesaj vermektedir" diyor. (20 Temmuz 1998, Türkiye gazetesi)

İstanbul-Bandırma feribotuna Adnan Menderes adını koymuşlar. Acaba Adnan Menderes'in ruhu, trafik canavarının katlettiği binlerce insanın iniltilerinden mi rahatsız oldu? Yoksa İstanbul'da 15 dakikalık yere, 60-90 dakikada giden insanların küfürlerinden mi rahatsız oldu da; ey millet, ben bu ülkede toplu taşımacılığı felç ettim. Demiryolları ağını körelttim. Petrolün, %80'ini dışarıdan ithal eden bu ülkede karayolu taşımacılığını teşvik ettim. Otomotiv sanayi devlerinin çıkarları uğruna halkımızın malına ve canına kastettim diyerek anıt mezardan özleştirir mi verdi? •

TİSK, TÜSİAD VE TOBB'LA HALKTAN YANA DEMOKRASİ KAZANILAMAZ

METİN FEYZALLI

Madımak'ta 28 Şubat 1997 toplantısı ile amaçlı olarak basına sızdırılan, "irtica iç tehdit unsurudur" tespiti, RP-DYP örtülü Mercüme koalisyondan umduğunu bulamayan finans-kapital gurubunun kendi pisliğini başkalarına temizletme operasyonudur.

Özellikle 1950'den sonra devleti yöneten sağ partiler, ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin emperyalizm ve işbirlikçilerine peşkeş çekilip yağmalanması için; ezan bayrak demogojisi ile Nakşibendi, Nurcu, Süleyman-ı vb. tarikat şeyhlerinin elini eteğini öperek icazet aldılar. Sermaye sınıfı da, cami yaptırma, İmam Hatip ve Kur'an kursu açma yarışına giren bu siyaset bezirganlarına madden ve manen yardımlarını esirgemediler.

Ticari çıkarları uğruna, insanların inançlarını siyaset malzemesi yapanların denetiminde devlet, işçi sınıfı ve emekçi halk katmanlarının ekonomik demokratik taleplerinin önüne set çekme, ilerici, yurtsever, sosyalist ve komünistlerin, barış bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm savaşımını bastırarak ve boğmak için gerici faşist güç odaklarının oluşturulması ve organize edilmesiyle karşı-devrimci rol oynamıştır. Tarihe "kanlı pazar" diye geçen, ABD 6. Filosunu protesto edenlere saldırı gerici yobazlarla, Sivas

Madımak'ta 37 canı diri diri yakan gruplar aynı zincirin halkalarıdır.

Üniversitelerde türban takarak derse girme tartışmalarının yoğunlaştığı günlerde; "başörtüsü çağdaşlığın ölçüsü olamaz" diyen Refik Baydur'a soruyorlar:

"- Bütün bunları söylüyorsunuz. Barışçı mesajlar, ama siz, bu hükümetin (RP-DYP koalisyonu kastediliyor-M.F.) gitmesi için, DİSK, TÜRK-İŞ, TOBB, TESK beraber çalıştınız. Yanlış varsa düzeltin.

"Seçimden sonra, RP hükümetin dışında kalırsa demokratik olmaz demiştim. Necati Çelik ile Erbakan bana gelecek tebrik ettiler. Erbakan iyi bir insandır. Partisinin içinde de çok iyi insanlar vardı. Ama bazı yanlış yollara girdiler. (-Mesele?) Gerek olmayan işlere efendim, ben görüşümü ifade etmiyorum, ama ne gerek var. Tarikat şeyhlerine yemek filan verince hassas olan yerler harekete geçti. -Siz de harekete geçtiniz. (Refik Baydur yüreğinden konuşuyor. -M.F.) Ekonomik sebeplerim vardı. İthalat rejimini serbest bıraktılar. Bütçe için saptırma beyanlarla fazla verdi dediler. Siyasi olarak da, kendilerine eroin kaçakçısı diyerek suçlama yönelen Tansu Hanım ile koalisyon kurarak onun tüm dosyalarını akladılar" (Necati Çavdar ile röportaj. 10 Haziran 1998 Akıt Gazetesi.)

Çeşitli telkin ve tepkilerle işbaşına getirilen, ANA-SOL-D koalisyonu irtica ile ilgili yasaların meclisten çıkmasına gayret etmiyor, tersine ANAP'lı idologlar, irtica adı altında "kimse bizi İslamla savaştıramaz" gibi gevlemelerle, kapatılan RP'nin tabanına göz kırpyorlardı. Ancak, RP-DYP koalisyonunun istifaya zorlanmasında ısrarlı olan ordu ANA-SOL-D'nin de görevini yapmasını istiyordu. Genel Kurmay İkinci Başkanı Çevik Bir, "ilk seçimlerde, halen ekonominin üçte birini kontrol altında tutan İslami sermayenin, parasını İslami unsurlara yönelteceği değerlendiriliyor. Ama kimse karamsarlığa kapılmasin. Kimse merak etmesin. Bu ülkede cumhuriyeti biz kurduk. Onu yaşatacak olan da biziz" diyor. (25 Haziran 1998 Y.Yüzyıl.)

Cumhuriyetin 75. kuruluş yıldönümü kutlamalarının yapılacağı bir evrede, şeriat özlemcilerinin tehdit unsuru olduğu olgusu, kurtuluş savaşı sürecinde burjuva siyasal önderliğin gericilikle ittifakının, yani çağdaş modern laik-demokratik devrime de ihanetinin tescilidir. O nasıl bir laik devlettir ki, 100 binlik taliban kafalı kadrosuyla, bütçeden aslan payını alan DİYANET örgütü, imam değil şeriatçı hatip yetiştiren binlerce okulu, zorunlu din ve ahlak dersleri adı altında İslamın Ebu-Suud'cu yorumunu egemen kılan eğitim politikası vardır. O nasıl bir demokrasidir

ki; düşünce ve ifade özgürlüğü prangalı. Parlamento işçi sınıfının çıkarlarını savunan partilere kapalı.

İşçi sendikası yöneticileri siz yanlış yoldasınız. Devlet kurumlarında çalışan işçilerin, grevli toplu sözleşmeli sendikal hak taleplerine, "kırmızı görmüş boğa gibi" kuduruyorsunuz. 20-25 milyon çalışan işçinin, 10 miyondan fazlası sigortasız, yaşam güvencesinden yoksun. Bir o kadarı sendikası işgüvencesinden yoksun. 800 ya da 1 milyon sendikal işçi, taşeronlaştırma vb. tehdidiyle kazanılmış sosyal hakları gasp edilerek, düşük ücretle çalışmaya zorlanıyor. SSK'yı çökerten, 12 Eylül faşist darbesinden sora "siz çok güldünüz, sıra bizde" diyerek sendikacıların tutuklanmasını işten atılmasını ihbar eden, sendikaların mal varlıklarına el konulmasını savunan, sendikal yasaları budayarak, dayanışma ve hak grevlerinin ortadan kaldırılması sendikaların elini kolunu bağlayan işçi ve halk düşmanlarıyla, hangi laiklik ve

demokrasiyi kuruyorsunuz? Halit

Narinler, Refik Aydur'lar, Sabancı'lar, Koç'lar doğru yolda ilerliyorlar, yani sınıfsal çıkarlarını koruyorlar. TİSK, TÜSİAD, TOBB sivil toplum kuruluşu değil. Burjuva diktatörlüğünün sivil örgütleridir.

Sizler, sivil örgüt yöneticisi değilsiniz. İşçinin sınıf örgütü olan sendikaların yöneticileri olarak görev başındasınız! O zaman, çağdaş, modern laik-demokratik bir devlet ve halktan yana bir düzen için; demokratik kitle ve meslek örgütleriyle, işçi sınıfının ve emekçi halkımızın çıkarlarını savunan, aydınlarla, gençlerle, siyasal güçlerle kol kola girebilirsiniz. Burjuvaziyle değil! •

78 YAŞINDAKİ TKP TÜRKİYE'NİN ONURUDUR

TKP'YE SELAM OLSUN!

GÜLEN ERDİLEK
10 Eylül 1920'de Sovyetler Birliği'nde Bakü'de yapılan kongre ile kurulan Türkiye Komünist Partisi, Büyük Ekim Devrimi'nin rüzgarlarını ülkemize taşıdı. Türkiye işçi sınıfının tarihine damgasını vuran bu gelenek bugün 78. yaşını kutluyor.

TKP, Marksizm-Leninizm'e bağlı bir parti olarak doğdu. O yıllarda Türkiye'de işçi sınıfı sayıca zayıftı. Yıllar içinde Türkiye işçi sınıfının konumu değişti, güçlendi.

TKP'nin doğuşu sırasında, işçi sınıfının sayıca azlığı, TKP'nin ideolojik, politik hatalar yapmasında önemli etkendi.

TKP'nin tarihi, aslında bütün dünya komünist partilerinin tarihinde olduğu gibi, kan, ateş, zulüm altında yaşanan nice fedakarlıkların tarihidir. Tarihimizin bu yönüyle övünüyoruz. Ama TKP, şunu da söylemekten hiçbir zaman çekinmedi: TKP tarihi aynı zamanda ciddi yanlışlar, ideolojik-politik hatalar, hatta ihanetler tarihi oldu.

Partimizin tarihindeki bu çelişkili gidiş, partide sürekli süren devrimci ve oportünist kanat arasındaki çatışmanın 1979'da kopmaya dönüşmesiyle kapandı.

Örgütlerin yaşamları, kişilerin yaşamlarından daha uzundur. Dile kolay! 78 yıl! Bu süreç içinde partiden binbir çeşit insan geçmiş, binbir çeşit olay olmuş, ama Türkiye Komünist Partisi yoluna devam etmiştir. Türkiye'nin geçtiği iniş-çıkışlı yollardan kaybolmadan, komünist kültürü koruyarak çıkabilmiş başka bir parti gösterilemez.

İçinde yaşadığımız dönem, olanakların ve tehlikelerin yoğun olarak birlikte ilerlediği bir dönem. Olanakların iyi kullanılmadığı durumlarda -ki yaşadığımız dönemde ne yazık ki gelişen süreç yine budur- tehlikelerin daha hızlı ilerlemesi kaçınılmazdır.

İşçi sınıfının, emekçilerin, Kürt halkının çetelerle sarılmış Türkiye burjuvazisine karşı kızgınlık içinde olduğu, artık Türkiye'nin gündelik yaşamının her sahnesinde açıkça gözükmektedir.

Halk yığınlarındaki bu hoşnutsuzluğun artmasının farkında olan burjuvazi, örgütsüzlüğünün de farkındadır. Bu yüzden elinden gelen her olanağı kullanarak istemleri daraltmaya, siyaset sahnesine

daha dar bir çerçevede çıkmasını sağlamaya hem gizli, hem açık güçleri ile çalışmaktadır.

Olanakların artması, bu dar, güdümlü siyasal çerçevenin parçalanması için, bu öfkenin açık siyasal savaşıma dönüşmesi, üzerine gideceğimiz olanaktır.

Bu elverişli koşullardan, ancak ve ancak tüm ülke çapında merkezi olarak örgütlenmiş bir komünist partisi, onun propaganda ve ajitasyonu ve eylemi

ile yararlanılabilir. Bu yapılmazsa hoşnutsuzluk burjuva kanallara akacaktır.

Komünist partisi işlevini yerine getirebildiği ölçüde bu koşullar iki toplumsal gelişmeyi daha hızlandıracaktır. Yönetici sınıf kampında çözülme, halk muhalefeti kampında siyasal gücün ortaya çıkması. Kriz dönemi, yönetici sınıfın yürütme zorluklarının öne çıktığı, dolayısıyla yönetici sınıfın temsil

ettiği genel ortak çıkarlar otoritesinin toparlayıcı etkisinin halkın ve çatışan farklı çıkar guruplarının gözünde azaldığı dönemdir. Tam da bu nedenle, halk muhalefetinin, sözcülüğünü etkin bir biçimde yapabilecek alternatif bir siyasal gücün etrafında birleşme güdüsünün hızla öne çıkacağı dönemdir.

Her kriz dönemi gibi, elbette kendi içinde iniş-çıkışları olan bir dönem geçirmekteyiz. Özellikle ileri

atılımların olmadığı, inişlerin söz konusu olduğu dönemlerde, moral bozukluğuna, "olmayacak" havasına kapılmamak son derece önemlidir.

Türkiye toprakları içten içe kaynıyor. Türkiye toplumu devrim istiyor, başındaki melanetlerden kurtulmak istiyor. Bunun sayısız yüklenen görevler son derece ağırdır.

Önümüzdeki görev, herhangi bir komünist partisi değil, Türkiye'nin iste-

diği komünist partisini yükseltmektir.

"Ülke gerçeklerini yansıtan bir pratik içinde olmayan hiçbir komünist partisi, ülkenin kaderinde yer tutamaz. Dünyanın her yanı, geçmişte ve günümüzde, bunun sayısız örnekleriyle doludur.

"Aynı belirlemeye tersten de örnek verilebilir. KP olmayan, komünist ideoloji ve örgütlenmeye sahip olmayan, ama eyleminde ülkesinin gerçeklerini yansıtan pek çok hareket de ülkesinin siyasetine yön verebilmiştir. Sandinistler bunun güncel örneklerinden biridir. Tabii, böyle durumlarda, uzun süreli başarı için ya bu hareketler gerçek bir KP'ye dönüşeceklerdir (Küba örneğinde olduğu gibi) ya da başarıları geçici olacaktır." (R. Yürükoğlu, *İşçinin Sesi*, sayı 458, Şubat 1998)

Acele etmek zorundayız. Gelen dalgayı kucaklayabilmek için, devrimci durumun insanları devrimci-leştirdiğini görmeliyiz. Yeni kadrolar kazanmak, teorik olarak ilerlemek, parasal açıdan, eğitim açısından bu dalgayı karşılayabilecek duruma gelmek gerekir. Yoksa zaman yine geçmiş olacaktır.

Bu durum, sadece TKP için değil, Türkiye devrimci hareketinin bütünü için de geçerlidir. Zaten, nesnel koşulların koyduğu görevler nesnelidir. Yani bu görevler Türkiye devrimci hareketinin önündeki görevlerdir. Bu temelde, **Halk Meclisleri'nde toparlanma** çağrısı acillliğini korumaktadır.

İşçi sınıfımız, burjuva provokasyonlarına pabuç bırakmadan yürümeye kararlıdır ve bilinçli çıkışlara hazırlanmaktadır. İşçi sınıfının, sınıf savaşımının önüne çıkamayacaklarının korkusu, burjuvazinin uyularını kaçırmaktadır.

Türkiye işçi sınıfı 78 yıllık bu emeği boşa çıkarmayacaktır. Gelecek, geleceğine sahip çıkacaktır. Bu tarihin değiştirilemez yasasıdır.

TKP öyle bir candır ki, 78 değil, daha çok 78 yıllar yaşayacak, nesiller nesiller boyu emeğin bekciliğini sürdürecektir, Türkiye'de devlet ve sınıflar yok olana kadar var olacaktır.

Yaşasın TKP'nin 78. yaşgünü!

Yaşasın Türkiye işçi sınıfının haklı kavgası! •

TKP 78. YILINDA

Beste: Alan Bush
Söz: R. Yürükoğlu

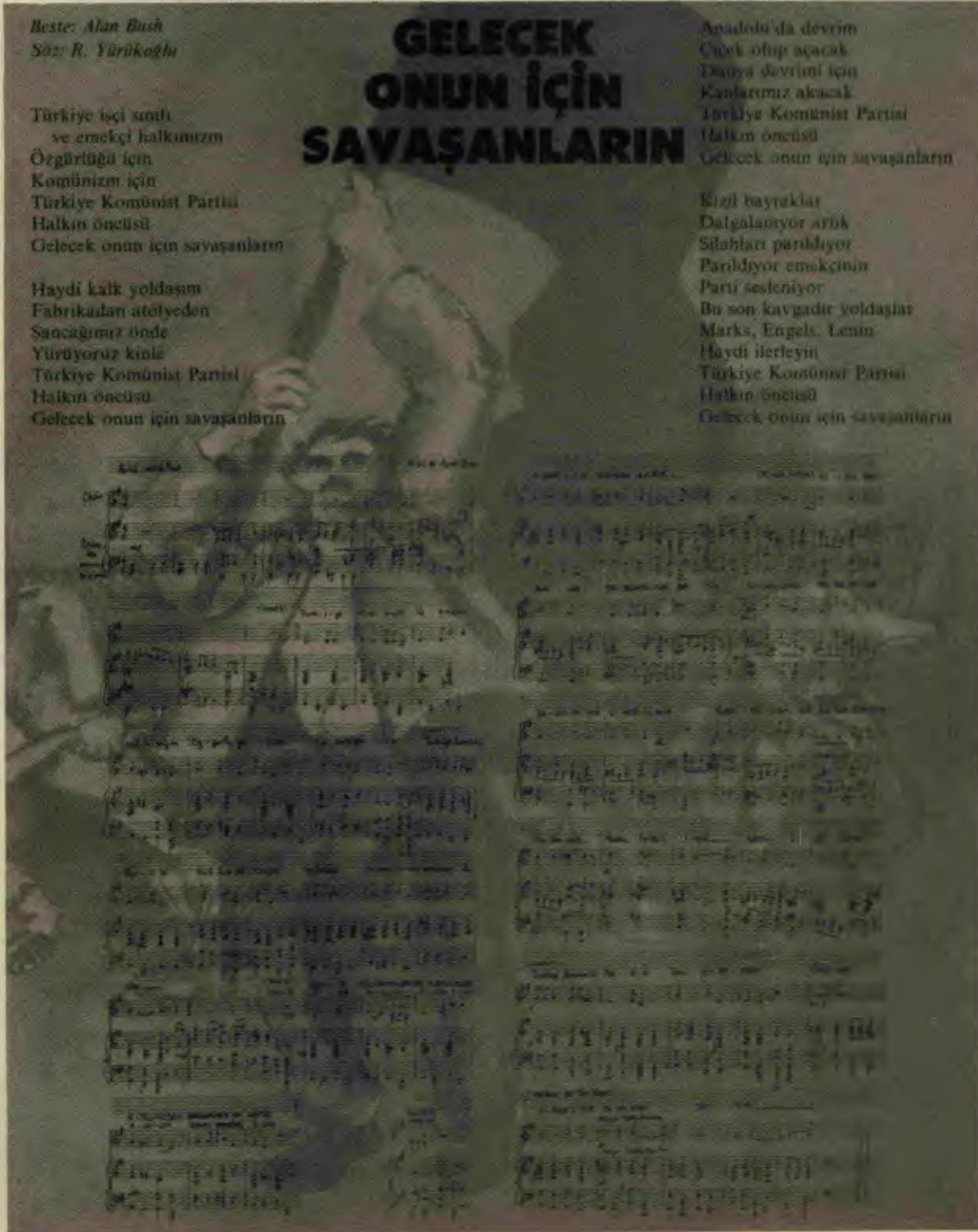
Türkiye işçi sınıfı
ve emekçi halkımızın
Örgütü için
Komünizm için
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

Haydi kalk yoldaşım
Fabrikadan atölyeden
Sancığımız önde
Yürüyoruz kitle
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

GELECEK
ONUN İÇİN
SAVAŞANLARIN

Anadolu'da devrim
Çiçek olup açacak
Dünya devrimi için
Kavlarımız akacak
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

Kızıl bayraklar
Dalgalanıyor artık
Silahları parıldıyor
Parıldıyor emekçinin
Parti sesleniyor
Bu son kavgadır yoldaşlar
Marks, Engels, Lenin
Haydi ilerleyin
Türkiye Komünist Partisi
Halkın öncüsü
Gelecek onun için savaşanların

◆ BURJUVAZİ SALDIRIYOR: Şimdilerde burjuvazinin sunduğu "komünist harekete özgürce zarar verme" ortamının kısa sürede son bulacağı bilinmelidir

TKP BİZİZ, BİZ TKP'YİZ

GÜNEŞ YANMAZ

Fabrika adlı gazete dedikodu işlevini tam burjuvanın istediği düzeyde yerine getiriyor. Gazetenin tamamını okuyunca niyetini anlıyorsunuz: TKP'yi "kürmek"! Bunu da, malum çevrelerin devrimcileri karalama programını harfiyen uygulayarak yapıyorlar.

Komünist idealler güzeldir. Güzel ideallere çirkin yöntemlerle gidilemeyeceğini komünistler bilirler. Küçük burjuva yaklaşımını polemiklere taşıyamazsınız, çünkü Marksistler "herşey mübah" demezler.

Bunlar, parti kurmayı, başkalarını kişisel açıdan karalamak, böylece taraftar bulmak sanıyorlar. Oysa Marksistler eleştirilerini ideolojik zeminde yaparlar.

Sahi ya, siz kimsiniz? İdeolojiniz nedir? Bizim tespitlerimiz hakkında, örneğin faşizmin çözülüşü, Alevilik, sendikal birlik vb, ne düşünüyorsunuz? Niye bu konuları tartışmıyorsunuz? Biz size soralım, Sovyetler Birliği neden çöktü? Yaşadığımız dünyayı nasıl yorumluyorsunuz? Bilimsel teknolojik devrimin etkileri ve dünya ekonomisindeki yeni özellikler nelerdir? vs. vs.

Görülüyor ki, sizde böyle bir niyet yok. İdeolojik yetkinlikten yoksun olanlara dedikodu ve karalamadan başka yapacak birşey kalmıyor ve siz de onu yapıyorsunuz.

Haziran 1998, sayı 41. *Fabrika* 6.sayfasında "Son perdenin maskarası ve İşçinin Sesi" başlıklı yazının 1.paragrafında aynen şöyle yazıyor:

Sermayenin, "sahte TKP" aradığı doğrudur, Üstelik bu ne ilktir, ne yenidir. Fakat ilginç olan nokta, tam burjuvanın bu yaşadığımız günlerde "sahte TKP" kurdurmaya çalıştığı bir sırada siz de "TKP" kurmaya girişiyorsunuz! Hem de burjuva siyasal ahlaksızlığına paralel bir yaklaşımla. Bu ne tesadüf!

Fabrika adlı gazete, mışlar:

Türkiye burjuvazisinin hiçbir zaman çalışma biçimi dışına çıkmamış olan "sahte TKP" yaratma çabalarıyla bilerek ya da bilmeyerek aynı dalga boyundan yayın yapıyor. Gazetemiz *İşçinin Sesi* ve *R. Yürükoğlu* yoldaş hakkında 41.sayısında çıkan imzasız ve düzeysiz yazılar buna örnektir. Bakın kendileri *Fabrika* hakkında ne yaz-

"Fabrika, bir siyaset yayın organı olmak değil, sosyalist işçilerin durduğu yerden işçi hareketine, sosyalist harekete, dünyaya ve ülkeye bakmak, sosyalist hareketi, işçi hareketini, ülkeyi ve dünyayı dönüştürmeye çalışmak için çıkıyor. Bu platformda görüş ve tutumu ifade etmek isteyen işçilere, akıl hocalığı yapmadan, sansür uygulamadan, kendini açan bir araç olmaktan başka bir iddiası yoktur."

"Sosyalist hareketi,

işçi hareketini, ülkeyi ve dünyayı dönüştürmeye" cümlesinden çıkmayan birşey var ki, o da nereye dönüştürmeye çalıştıklarıdır. Ama belli ki hedefledikleri dönüşüm iyi bir dönüşüm değil.

Boşunadır! TKP başından o kadar olaylar geçmesine rağmen nesiller boyunca sürececek olan Türkiye işçi sınıfının geleneğidir. Hiç kimseyle de kaim değildir.

"Sermayenin ABD ve Avrupa emperyalizmiyle en içli dışlı kesimlerinin, yaşadığımız günlerde girişmiş bulunduğu 'sahte TKP' arayışları, TKP'yi ayağa düşüren başka bir maskaralıkla tamamlanmaktadır."

Sermayenin "sahte TKP" aradığı doğrudur, üstelik bu ne ilktir, ne yenidir. Fakat ilginç olan nokta, tam burjuvanın bu yaşadığımız günlerde "sahte TKP" kurdurmaya çalıştığı bir sırada siz de "TKP" kurmaya girişiyorsunuz! Hem de burjuva siyasal ahlaksızlığına paralel bir yaklaşımla.

Bu "yazarlar", TKP içindeki ayrışmayı çarpıtarak aktarıyorlar. Veli Dursun yoldaşın o zamanki olayları anlatan *Açık Mektup*'undan cimbızlama alıntılar yaparak dedikodu üretiyorlar, fakat *Açık Mektup*'un gerçek tarihsel içeriği hakkında hiçbir alıntı yok.

Aynı yazıda, Veli Dursun yoldaşın, SBKP'nin aleti olma görevini kabul ettiği iddia edilmektedir. Bu koca yalanı vicdanları sızlamadan üretenler görmüyorlar mı ki, eski oportünist TKP'den geriye hiçbir komünist kalmadı. İşte onlardı aletler, işte onlardı burjuvazinin ayağına kapanan alçaklar. Bizler ise halen mücadelemizi, ideolojik hattımız doğrultusunda sürdürüyoruz. İsmail Bilen'i yine seviyoruz, biliyoruz ki büyük yanlışlarını SBKP oportünizminin kısıncasında kalarak yaptı. SBKP oportünizmi yıkıldı, TKP'deki menşevikler yok oldu, biz hala mücadelemizi sürdürüyoruz.

TKP'yi sollarından koparma operasyonu *İşçinin Sesi*'ni tasfiye girişimiyle netleşir. Veli Dursun yoldaşın MK üyeliğinden, hem de yetkisiz bir organ tarafından (Politik Büro) çıkarılması meselesini biraz açalım.

Veli Dursun yoldaşın, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye* adlı çalışmasının *İşçinin Sesi*'nde yayınlanmasından sonra, Veli Dursun "disiplinsizlik" suçlamasıyla MK üyeliğinden çıkarılır. Gereke, yazının partiyeye gösterilmeden yayınlanması. *Açık Mektup*'tan, yani sizin cimbızlama yaptığınız yazıdan alıntı yapalım. "Disiplinsizlik" suçlamalarına karşı Veli Dursun yoldaş, o zamanki genel Sekreteri İ. Bilen'e savunmasında şunları söylüyor:

"Birincisi, disiplinsizlik diye bir eleştiri olamaz. Disiplinsizlik olabilmesi için verilmiş bir karar, duyurulmuş bir isteği çiğnemek gerekir. Oysa ben yıllardır yazı yazıyorum, kimse bana önce partiye göstereceksin demedi. İkincisi, ben MK ve MK'ya bağlı ideolojik büro üyesiyim. İdeolojik büronun görevi, partinin tüm sözlü ve yazılı yayınlarını denetlemektir. Bu görevim nedeniyle, yazmam ve öteki yazılanları denetlemem parti görevimdir. 'Partiyeye göstermeli' dendiğinde, gösterilecek kişiye dönüp, 'partiyeye göstermeliydin' demek mantıksızlıktır. Üçüncüsü, çok daha deneyimli bir yoldaş olmanız nedeniyle yazıyı size okutmam insanı açıdan kabul edilebilir, yararlı da olabilir. Ama hiçbir tüzüksel yanı yoktur. Bunlar benim kişisel görüşlerimdir. Yazılarımı göstermem gerektiğini ilk kez duyuyorum. Eğer Politik Büro bu yönde bir karar alır ve bana duyurursa, her açıdan kesinlikle yanlış bulduğum halde Merkez Komitesi'nde görüşülecek kararı uyarım. Bundan sonra yazdıklarımı yollarım. Ama bilmediğim birşeyden dolayı disiplinsizlikle suçlanmam."

TKP içindeki bu ayrışmadan sonra "riski fazla olmayan eylemlerde gündeme gelir" cümlesi ne

nist hareketinde kendi alanında ilk eylemdir.

TKP içindeki ayrışma ve sonrasındaki gelişmeler ve bizim pratiğimiz ortadadır.

1984'de "SODEP'e oy ver" dedik. Bunu, o günkü nesnel koşulları ve öznel öğrenin durumunu dikkate alarak ve SODEP'in de nasıl bir parti olduğunu anlatarak, yaptık. Ayrıca 1994 yerel seçimlerinde de benzer şekilde davrandık. Bunlar nesnel ortamlar içinde taktik konulardır. Bu tür taktik tutumlar geçmişte de alınmıştır. Bununla ilgili olarak Lenin daha hayattayken Komintern'in 1, 2, 3'üncü kongrelerinde bu konu sıkça tartışılmıştır. Lenin'in bu konuda açık beyanları vardır. Kısa bir örnek verelim, gerisini siz araştırın:

Batı Avrupa ülkelerinde karşıdevrimci güçlerin (Mussolini vb) iktidara doğru yükselişine karşı Komintern'in 1.2.3. Kongrelerinde Birleşik Cephe Taktikleri'ne ilişkin tezler görüşülürken Lenin, İngiltere Komünist Partisi'ne, ısrarla, marjinal bir durumda olması nedeniyle, geniş işçi yığınlarının desteğini almış bulunan İngiliz İşçi Partisi'ni destekleme önerisi yapar.

Faşizmin çözülmesi konusuna gelince, bu konuda bir eleştiriniz var ise, tartışmaya her zaman açığız. Şunun bunun kitabına referans vermeyin, "bunlar faşizm çözüldü dediler" i birşeylere kanıt gibi kullanmayın, ne söylüyorsanız açıkça yazın. Faşizm nedir ne değildir, demokrasi nedir ne değildir, bunları yatrıralım masaya.

Komünist, eleştirisini (ki "bunlar böyle dedi" demek eleştiri değildir) açıkça ve kanıtlarıyla birlikte yazar. Kendini gizleyen yaklaşımlar, son çözümlemelerde devrimci mücadeleye zarar veren yaklaşımlardır.

Alevilik konusunda yaptığınız cimbızlama da, yani cümleyi paragraftan, altından üstünden koparma, paragraflar arasındaki bağlantıları koparma ve böylece söyletmek istediğinize uyarılama, burjuva tribünlerde çalan davulun sesinden başka birşey değil. Ama siz bugün böyle söylediklerine bakmayın. Çünkü böyle davullar rüzgara endekslidir, yarın bir gün bakarsınız Şeyh Bedreddin, Pir Sultan Abdal demeye başlarlar (benzer örneklerini görmüyor muyuz?)

TKP biziz, biz TKP'yiz. Şimdilerde burjuvazinin sunduğu "komünist harekete özgürce zarar verme" ortamının kısa sürede son bulacağı bilinmelidir. ●

GÜZEL GELECEK
TKP İLE GELECEK

<http://members.aol.com/TKPIS>

Türkiye Komünist Partisi'nin 6. Program Taslağı 1998

DUYURU

Parti üyelerine ve sempatzanlara

1998 yılında toplanan 10. Kongre, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının ardından, değişimin bilimsel çözümlemesinin yapılabilmesi için yeterli zaman geçtiğini ve partinin bilimsel çalışmalarının da bu alanda istenen olgunluğa ulaştığını gözönüne alarak, yeni bir parti programı hazırlanması ve en kısa sürede 10. Kongre'ye sunulması kararını aldı. (10. Kongre, program hazırlanana dek oturumlarına ara verdi.)

TKP'nin altıncı programı taslağı, dünyadaki köklü değişimlerin teorik anlayışının getirdiği yenilikleri ve bunlara ve teorik çalışmaların derinleşmesine bağlı olarak değişen sosyalizm anlayışımızı içermektedir. Bunların yanı sıra, toplumumuzun değişen koşulları doğrultusunda, "İleri demokratik istemler - devrimci dönüşümler" bölümü de yenilenmiştir.

Bu arada, devrimci hareket içinden -örgütlü ya da örgütsüz- TKP 6. Program Taslağı'na ilişkin olarak gelecek her çeşit düşünce, öneri ve eleştiriyi teşekkürle karşılayacağımızı ve üzerinde dikkatle duracağımızı belirtmek isteriz.

Yer sorunu nedeniyle, hepsi bu sayımızda yayımlanamayan TKP 6. Program Taslağı'nın devamı gelecek sayımızda yer alacaktır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

1. Çağımız devrimler çağıdır
 - 1.1. Bilimsel-Teknolojik Devrim
Yeni teknolojilerin gelişmekte olan ülkelere etkisi
Bilimsel-teknolojik devrimin toplumsal gelişme açısından sonuçları
Mekanik emekten elektroniğe
 - 1.2. İşçi sınıfının dünya stratejisi
Sovyet "sosyalizmi": El emeğinden mekanik emeğe
 - 1.3. Emperyalizm ve savaş tehlikesi
2. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi
 - 2.1. Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri
 - 2.2. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin sonuçları
3. Türkiye'de devrimin karakteri
 - 3.1. Devrimci aşama: İleri demokratik halk devrimi
Devrimin ilk ve temel sorunu iktidar sorunudur
Siyasal devrim gerçek demokrasi sorunudur
Neden "ileri demokratik" ve neden "halk devrimi"
 - 3.2. Sınıfların konumu ve devrimde halkın birliği
Burjuvazi
Küçük burjuvazi
İşçi Sınıfı
Proletarya hegemonyası ve birlik
4. İleri demokratik istemler-devrimci dönüşümler
 - 4.1. Acil demokratik istemler
 - 4.2. İşçi sınıfının acil istemleri
Dış ülkelerdeki işçiler
 - 4.3. Gençlik
 - 4.4. Kadın
 - 4.5. Küçük üreticiler ve kooperatifler
 - 4.6. Ulusal sorun
 - 4.7. Alevilik
Ulusal ve dinsel azınlıkların hakları için savaş
 - 4.8. Barışçı-bağımsız bir dış siyaset için
 - 4.9. Çevre sorunları
 - 4.10. İleri demokratik anayasa
Devlet aygıtının örgütlenişinde demokrasi
Siyasal sistemin örgütlenişinde demokrasi
 - 4.11. Genel ekonomik önlemler
 - 4.12. Demokrasi savaşımının ve ileri demokratik halk devrimi programının mantığı
5. Sosyalizm ve Komünizm
 - 5.1. Komünizmin alt aşaması: Sosyalizm
Sosyalizm Sınıfsız Toplumdur
Sosyalizm meta üretimi olmayan toplumdur
Sosyalizmin başlangıç döneminde meta ilişkileri
Sosyalizm komünizme dönüşüm toplumdur
Tek ülkede sosyalizm olmaz
Sosyalist devlet proletarya diktatörlüğüdür
 - 5.2. Sınıfsız toplum - komünizm
 - 5.3. Dünya devrimi- kesintisiz devrim
Sosyalizmin sonul zaferi
 - 5.4. Sosyalist demokrasi
Sosyalizmde demokrasi komünizme ilerleyebilmenin zorunlu koşuludur
 - 5.5. Türkiye'de sosyalizm kuruculuğu ve sosyalist demokrasi
6. Komünist Partisi

GİRİŞ

Türkiye Komünist Partisi, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin doğrudan etkisi altında, 10 Eylül 1920'de kuruldu.

Bu program, Türkiye Komünist Partisi'nin 10. Kongre'sinde onaylanan altıncı programıdır.

Birinci program, 1920'de Bakü'de Mustafa Suphi Yoldaş'ın liderliğinde toplanan Birinci Kongre'de kabul edildi. İkinci programın hazırlanması kararı, 1926 yılında, Viyana'da Şefik Hüsnü Yoldaş'ın katıldığı konferansta alındı. İkinci program 1929'da örgütlere sunuldu. 1930'da

yayımlandı.

1932'de toplanan Dördüncü Kongre, İkinci Program'ın değiştirilmesini kararlaştırdı, ancak "parti yönetiminde uzun süre oportünistlerin program ve tüzük yenilenmesi önerilerine aldırılmaları" nedeniyle, 41 yıl bu karar gerçekleştirilemedi. Üçüncü Program, 1973 yılında parti örgütlerinin onayı ile yürürlüğe girdi. Üçüncü Program'ın fikir liderleri Yakup Demir ve İ. Bilin yoldaşlar olmuşlardır.

Oportünizmin partimize verdiği zarar yalnızca 41 yıl programın yenilenmemesi

değildir. Birinci Program dışında öteki iki program bir kongreye sunulmamış, kongrece onaylanmamıştır. Partimizde 52 yıl kongre toplanmamıştır.

Partinin oportünizmin elinden çekilip alınması için komünistler, 1979 yılında örgütlü bir kavgaya başladılar. 1980 yılında toplanan TKP I. Leninciler Konferansı, Marksizmi ve Türkiye'yi doğru yansıtan bir programın hazırlanmasını ve 5. Kongre'ye sunulmasını kararlaştırdı.

1981 yılında toplanan Türkiye Komünist Partisi Leninci örgütlerinin II.

Konferansı bu kararı yineledi.

1985 yılında toplanan 5. Kongre, partimizin Dördüncü Programı'nı kabul etti.

Dördüncü Program, Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin oluştuğu, yönetici sınıfın emperyalistleşme gereksinimine vardığı, yayılmacı eğilimlerin belirginlik kazandığı, bu amaçlara erişemediği için de kapitalizmin çıkmazda olduğu, ekonomik-toplumsal açıdan sorunların ancak devrimle çözülebileceği bir aşamanın programı oldu.

Uluslararası alanda sosyalist sistemin

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

çökmesi, Dünya Komünist Hareketi'nin dağılması gibi olaylar, Türkiye'de yaşanan gelişme süreçleri, Dördüncü Program'ın saptamalarının ne kadar doğru olduğunu kanıtladı.

1991 yılında toplanan 7. Kongre (6. Kongre 1987'de toplandı), uluslararası ortamda ortaya çıkan değişimi içerecek biçimde programın yenilenmesini istedi. 1992 yılında toplanan 8. Kongre bu görevi

Günümüzde kapitalizm, üretken güçleri, 19. yüzyıl endüstri devriminde olduğundan çok daha büyük değişime uğratarak devrimcileştirmektedir. Bilimsel ve teknolojik buluşlar, emek-yoğun üretimi, ekonomik büyümenin motoru olmaktan çıkarmıştır. Bunun sonucunda, ileri kapitalist ülkelerde endüstri proletaryasının üretim sürecinde oynadığı rol daralmaktadır. Bazı ülkelerde ise, endüstri işçilerinin sayısında mutlak azalma vardır.

Kapitalizm, teknolojiye devrimler nedeniyle, dünya kapitalist ekonomisinde büyük değişimler yaratmış, küreselleşmeyi bambaşka bir düzeye yükseltmiştir.

1.1. Bilimsel-Teknolojik Devrim

Dünya devrimindeki "gecikme"nin, dünyada ortaya çıkan olağanüstü değişimlerin ve Sovyetler Birliği'nin de çözülmesinin altında yatan temel etken, bilimsel-teknolojik devrimdir.

Yeni teknolojiler yalnızca üretim süreçlerinde değişim yaratmakla kalmamakta, toplumsal-ekonomik işleyişleri de etkilemektedir. Yeni gereksinimler ve istemler doğmakta, üretimin ve hizmet sektörünün yapısı değişmektedir. Endüstriyel işletmelerin örgütsel yapısında da ciddi bir değişim vardır.

İletişimdeki ilerleme, geniş bir alanda (altı-veri, enformasyon, eğitim, pazarlar ve ticaret, kentlerde yaşama vb.) büyük bir değişikliğin öncüsüdür. Bu gerçekten insanca, özgürleştirici bir teknolojidir.

Elektronik ve bilgi işleme (bilgisayar, telekomünikasyon, yazılımlar ve sistemler), biyoteknoloji ve genetik mühendisliği, yeni maddeler, yeni ve yenilenebilir enerji teknolojileri, teknolojik gelişmenin yeni ve sürekli yenilenen bir aşamasını temsil etmekte ve ekonomik işleyişlerin giderek genişleyen bölümüne yayılmaktadır. Bu gelişmeler asıl olarak ileri kapitalist ekonomilerde gerçekleşmektedir.

Yeni teknolojilerin gelişmekte olan ülkelere etkisi

Ekonomik ilişkilerde en önemli değişikliklerden birisi, az gelişmiş ülkelerle dünya kapitalizminin merkezleri arasında olmuştur. Geçmişte doğal kaynaklar sunucusu olan az gelişmiş ülkelerde 1970'lerden itibaren kapitalizmin yayılması hızlandı. Bilgisayarlaşma, ulaşım, enformasyon ve haberleşmede gerçekleşen devrimlerin yardımıyla, uluslararası sermaye, endüstriyel kapasitesinin giderek büyüyen bir bölümünü dünyanın bu bölgelerine kaydırmaya başladı. Bu süreçte bazı az gelişmiş ülkeler ekonomik güç merkezleri oldular. Bu ülkeler yalnızca endüstriyel üretimin yeni merkezleri olmakla kalmıyor, hızla büyüyen tüketici pazarlarıyla da dünya ticaretinde giderek artan bir öneme sahip oluyorlar. Dünya kapitalizminin merkezlerinde işçi sınıfının endüstriyel bölümü küçülürken, yeni endüstrileşmekte olan ülkelerde büyüyor.

Yeni teknolojilerin gelişmekte olan ülkelere etkisi, üretim faktörü kaynakları, endüstriyel ve teknolojik gelişme düzeyiyle yakından bağlantılıdır. Mikroelektronik teknolojilerin geniş ölçüde emildiği Güneydoğu Asya'nın ihracat yönelimli ekonomilerinden, yeni gelişmelerin aşağı yukarı hiç girmediği Afrika ülkelerine dek bu alanda geniş bir çeşitlilik vardır.

Dünya kapitalizminde, az gelişmiş ülkelerin temel ihracatı olan ürünler ve minerallerin, örneğin bakır, demir, çelik, şeker, pamuk, kauçuk gibi maddelerin yerini sentetik maddeler almaktadır.

yerine getirdi. Kongre, siyasi çözümleme açısından, Dördüncü Program'dan bir farklılık göstermediğinden gerekli değişikliklerle Dördüncü Program'ın 2. basımını kararlaştırdı.

1995 yılında toplanan 9. Kongre, Türkiye'de meydana gelen değişimleri ve partinin izleyeceği çizgiyi ele aldı. Bu temelde, parti programında gerekli değişikliklerin yapılmasını kararlaştırdı. Beşinci

Üretim yeteneğinde ve ticarete global göreceli avantaj yapısı değişmekte ve az gelişmiş ülkelerin temel avantajı olan ucuz emek avantajının önemi azalmaktadır.

Yeni teknolojiler, işgücünü üretim dışına itmekte, nitelikli işçiyi bile üretimde işe yaramazlaştırmaktadır.

Endüstrileşmiş ülkelerle yenilenme hızına ayak uyduramayan az gelişmiş ülkeler arasındaki bağlar giderek gevşemektedir. Teknolojik uçurum büyümesini sürdürürse, bu durum, söz konusu az gelişmiş ülkelerin toplumsal-ekonomik çevrenine ve siyasi koşullarına çok olumsuz bir etki yapacaktır.

Bilimsel-teknolojik devrimin toplumsal gelişme açısından sonuçları

Bilimsel-teknolojik devrimin toplumsal gelişme açısından belli başlı sonuçları şöyledir:

Birincisi, toplumsal üretimde insanların harcaması gereken zaman azalıyor. Ancak kapitalizm altında bunun pratik sonucu işgününün kısalması değil, tersine artık-değer kitlesinin büyümesi olmaktadır. Böyle olmasına rağmen, tarihsel bir eğilim olarak sınıf kavgasıyla işgünü de yavaş yavaş kısalıyor.

İkincisi, üretimde işçiye gereksinim azalırken, makinalara artıyor. Bunun da sonucunda işgününün kısalması gerekirken, tersine, işsizlik büyüyor. Üretken güçlerin gelişmesi, en önemli üretken güç olan insana karşı çalışıyor!

Üçüncüsü, emek sürecinde kafa emeği oranı yükseliyor. Bir yanda kafa emeğiyle çalışanların oranı artıyor. Öte yanda eskiden üretim süreci dışında duran çeşitli entelektüel uğraşlar "üretken emek" içine giriyor.

Bu üç sonuç, harcanması gereken emek zamanının azalması, harcanması gereken emek miktarının azalması ve emeğin niteliğinin değişmesi, tarihsel bir gelişme olarak bazı kavramlara işaret ediyor: Marks'ın ölümsüz yapıtlarında sınıfsız toplumu tanımlarken sözü edilen "üretimin en az enerjisi harcanarak yapılması", "insan yapısına layık üretim" ve "gerçek özgürlük dönemi". Bilimsel-teknolojik devrimin, üretken güçlerdeki gelişmenin zorladığı ve nesnel olarak götürdüğü yön, sınıfsız toplumdur.

Dördüncüsü, üretimin toplumsal niteliğinin artması, *mülkiyetin toplumsal temelini genişlemesini* zorluyor. Öyle ki, ileri kapitalist ülkelerde "özel mülkiyet" yerine, "kollektif kapitalist mülkiyet" ya da yalnızca "kapitalist mülkiyet" demek daha doğru oluyor. Bu isteğe devrim yoluyla yanıt verilmediği sürece, kapitalizm bu isteği kendi sınırları içinde karşılamaya çalışıyor.

Beşincisi, üretim o denli karmaşıklaşıyor ve büyüyor ki, hiçbir ülkenin kaynakları üretimi tek başına yetmiyor, hiçbir ülkenin pazarı kendi üretimini ememiyor. Bunun sonucunda, artık ülke çapında değil, *dünya çapında üretim ve dağıtım planlaması* gerekiyor. Buna bağlı olarak, sınırlar giderek gericileşiyor, üretken güçlerin önünde engel oluşturuyor.

Dünya kapitalist ekonomisinde 1970'lerden bu yana belirginleşen yapısal değişimin en önemli özelliği, üretim ve dolaşımın hızla küreselleşmesi, uluslararası tekellerin rolünün artmasıdır.

Ekonominin küreselleşmesinin önemli bir göstergesi, dünyada üretilen tüm mal ve

Program bu değişiklikleri içerdi

1998 yılında toplanan 10. Kongre, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının ardından, değişimin bilimsel çözümlemesinin yapılabilmesi için yeterli zaman geçtiğini ve partinin bilimsel çalışmalarının da bu alanda istenen olgunluğa ulaştığını göz önüne alarak, yeni bir parti programı hazırlanması ve en kısa sürede 10. Kongreye sunulması kararını aldı. (10. Kongre, program hazırla-

nana dek oturumlarına ara verdi.)

TKP'nin altıncı programı, dünyadaki köklü değişimlerin teorik anlayışının getirdiği yenilikleri ve bunlara ve teorik çalışmaların derinleşmesine bağlı olarak değişen sosyalizm anlayışımızı içermektedir. Bunların yanı sıra, toplumumuzun değişen koşulları doğrultusunda, "İleri demokratik istemler - devrimci dönüşümler" bölümü de yenilenmiştir.

1. ÇAĞIMIZ DEVRİMLER ÇAĞIDIR

hizmetlerin giderek daha büyük bölümünün uluslararası ticarete girmesidir. Bu durum, ekonomilerin içiçe geçmişliğini de artırıyor. Uluslararası ticaret, ulusal devletlerin faaliyet alanı olmaktan çıkıyor ve giderek artan bölümü tekellerin mal ve değer akımı biçimini alıyor. Tekellerin dünya çapında yürüttüğü planlama, üretim, dağıtım ve tüketim süreci ile karşı karşıyayız.

Uluslararası tekellerin birbirleriyle ilişkileri de o denli içiçe geçmiştir ki, karar alma merkezlerinin sayısı uluslararası tekel sayısından çok daha azdır.

Giderek artan küreselleşme sonucunda, kapitalizmde merkezci eğilim güç kazanıyor. Bu durum, merkezkaç eğilimleri yok etmiyor, özellikle az gelişmiş ülke burjuvazisiyle emperyalist burjuvazi arasındaki ilişkiler derinleşiyor. Fakat, *bugün dünyada hiçbir burjuvazi, emperyalizmden bağımsız yaşayamaz*. Dünya ölçeğinde sermayenin genişletilmiş yeniden üretimi olmazsa, az gelişmiş ülkelerde üretim ancak *gidererek küçülen* boyutlarda sürdürülebilir.

Günümüzde, ulusal çerçevedeki kapitalizmin iflasını belgeleyen ve gelecek açısından büyük önem taşıyan bir yenilik vardır. Dünyanın çeşitli yerlerinde bölgesel birleşmeler ve daha önemlisi, Uluslararası Para Fonu (IMF), Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü (OECD), Nükleer Enerji Ajansı (NEA), Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), Gümrük ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT), Dünya Bankası gibi çok sayıda uluslararası kuruluş ortaya çıkmıştır. Bunlar, dünya ekonomisini kollektif olarak düzenleyen örgütlerdir. Bunlar, *emperyalist dünya kurumlarıdır*.

Dünya kapitalist ekonomisinin genel gidişine kendisini çok daha hızlı uyarlamanın finans kapitalle, ulusal devlet (iç pazarın istemleri) arasındaki uyumsuzluk giderek vurgu kazanmaktadır. Uluslararası tekellerle ulusal devlet arasındaki çelişki derinleşmektedir. Bu gelişme, sınırların giderek gerici bir rol oynadığını, üretim sürecinin giderek dünya çapında örgütlenmek istediğini bir kez daha gösteriyor.

Buraya dek söylenenlerden şu genel sonuç çıkar: Değişik ülkeler sermaye guruplarının birliğini temsil eden uluslararası tekellerin güçlenmesi, uluslararası finans oligarşilerinin gelişmesi, bunların dünya çapındaki işlemlerini düzenleyen uluslararası kurumların ortaya çıkışı, uluslararası tekeller arasında endüstriler, ülkeler ve kıtalar için kavganın keskinleşmesi anlamına geliyor. Emperyalistler arasında dünya ekonomik olarak yeniden paylaşılıyor.

Mekanik emekten elektroniğe

İçinde yaşadığımız *bilgi çağı*, makinalar çağının sonu anlamına gelmektedir. Bu çağın içeriği, mekanikten elektroniğe sıçramadır. Elektronik ve modern üretim emeği ortadan kaldırdığından, değer yasası temelinde işleyen hiçbir toplumsal formasyon bu üretken teknolojiyi tam anlamıyla kullanamaz. (Sosyalizm ise, ancak böyle bir teknoloji temelinde kurulabilir.)

Üretken güçlerin bir nitelikten ötekine sıçraması, yeni üretken enerji biçimlerine geçiş demektir. Yeni üretken enerji biçiminin öğelerinin verili bir tarihsel zamana girişiyse, "toplumsal devrim çağı" başlar. Elektroniğin gelişmesi, dünyayı tam da böyle bir dönemin eşğine getirmektedir. Elektronik, toplumu polarize olmaya ve sosyalizme sıçrama için kendini hazırlamaya itiyor. Elektroniğe doğru bu giderek hızlanan geçiş, anlatılamaz derecede zenginlik yaratırken, aynı zamanda anlatılamaz derecede sefalet yaratıyor. Giderek daha

fazla işçi kalıcı olarak işsizleşiyor ve mutlak zenginlik ile mutlak yoksulluğun arası açılıyor.

Dünya tarihinde içinde bulunduğumuz dönem, ancak, elektronik gerçeğiyle ve modern üretken enerjinin bütünüyle birlikte ele alındığında anlaşılabilir. Giderek daha çok toplumda görülmeye başlanan toplumsal kutuplaşma ve yıkım, komünizme yükselmeye hazırlanan dünyanın son antagonist aşamasıdır.

1.2. İşçi Sınıfının Dünya Stratejisi

Günümüzde, işçi sınıfının dünya ölçeğindeki tek geçerli stratejisi, bilimsel-teknolojik devrim üzerine kurulu stratejidir. *Bilimsel-teknolojik devrimin yayılmasını sağlayacak, kapitalist sistemin açmazlarını savaşla çözmeye karşı duracak ve halkları bilimsel teknolojik devrimden sosyalist devrime ulaştıracak bir strateji*.

Üretken güçler her zaman belirleyici olanıdır, üretim ilişkileri hiçbir zaman onları kalıcı biçimde durduramaz. Kalıcı olarak durdurduğu noktaya gelindiğinde o sistem tüm olanaklarını tüketmiş demektir ve sistem olarak çöker. Bugün kapitalizm bu noktaya gelmemiştir. *Kapitalizmin sonuna varılmamıştır*. Kapitalizm üretim güçlerini devrimcileştirme kapasitesini sürdürdüğü sürece, *sistemi başaşağı etme beklentileri* olgun değildir. Başka bir deyişle, *dünya devrimindeki gecikme öznel değil, nesnel nedenlerden dolayıdır*.

Her sistem dönem dönem bunalıma girer. Bu aynı zamanda gelişmesinin yoludur. Kapitalizmin girdiği bunalımlardan devrimci yönde yararlanılmazsa, bunun sonucu, sistemi kendiliğinden gelişmesine bırakmaktır. Kendiliğindenliğe bırakılan hiçbir sistem de, tüm gelişme olanaklarını yitirmeden yıkılmaz. O zaman da emperyalizmin kaçınılmaz olarak gideceği yol, dünya pazarını alabildiğine derinleştirmek, komünizmi alabildiğine yakınlaştırmaktan başka bir şey değildir. Komünistlerin görevi, bu sarhoş ve ağır gidişi, bilinçli bir gidişe çevirmektir.

Sovyet "sosyalizmi" : El emeğinden mekanik emeğe

Sovyetler Birliği'nde başarısızlığa uğrayan, sosyalizmin kurulabilmesi için, kapitalizmle gelen gelişmiş endüstri, maddi bolluk, demokratik kurumlar, ve kültürlü bir toplum gibi ön koşulların hiçbirisi ortada olmadan girişilen sosyalizm kuruculuğu çabasıydı.

Tarih, üretim aletleri teknolojisinin gelişmesi temelinde ilerler. Sovyetler Birliği için tarihsel olarak gerekli sıçrama, kapitalizmden sosyalizme değil, el emeğinden mekanik emeğe sıçrama idi. Gerçekten de *Sovyet tarihi, endüstrileşmenin tarihidir*. Yani, kapitalizm de, Sovyet "sosyalizmi" de, mekanik emeğin ürünlerini dağıtmak için ortaya çıkan toplumsal formasyonlardır.

Sovyet sistemini komünizmin ilk aşaması olarak tanımlayan kafa karışıklığına rağmen, şurası açıktır: Üretken güçlerin kapitalizm altında mümkün olabilecek en yüksek düzeyi, komünist toplumun ilk aşamasına sıçramanın zorunlu koşuludur. (*Alman İdeolojisi*)

Uluslararası İşçi ve Komünist Hareketi

Tarihin gidişini kestirme, bilinçli bir gidişe çevirme görevi önündeki önemli bir engel

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

dünya komünist hareketinin durumudur.

Uzun bir dönem bir bütün olarak sağa kayan Dünya Komünist Hareketi, uluslararası karşı-devrim dalgasına dayanamadı, çözüldü. Bununla birlikte, dünya devriminin genel ve temel çıkarlarının önüne parçaların dar ve kısa erimli çıkarlarını geçirmeye, oportünizme karşı savaş daha büyük önem kazandı.

Bu savaşın maddi güce dönüşmesi ve somut sonuç elde etmesi, dünya devriminin genel çıkarı doğrultusundaki devrimlerin başarısıyla doğrudan bağlıdır. Önemli bir zayıf halka olan Türkiye'nin komünistleri oportünizme karşı savaşın emperyalizme ve burjuvaziye karşı savaştan ayrılmayacağını bilincisiyle çalışıyorlar.

Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle bir devir kapanmıştır. 19. yüzyılda başlayan sosyalizmin birinci evresi, sosyal-demokrat partiler kendi emperyalizmlerinin suç ortağı durumuna girdikleri için 1914 yılında sona erdi. Bunu izleyen sosyalizmin ikinci evresi de, uzun bir hastalığın ardından sosyalist sistemle birlikte öldü.

Bugün sosyalizmin üçüncü evresinin eşliğindedir. Bu yeni dönem, sermayenin uluslararasılaşma karşı savaşına yeteneğine sahip bir enternasyonalizmi gerektirmekte olup, küresel bir sosyalizm perspektifini dayatmaktadır.

Günümüzde, uluslararası tekeller karşı ulusal ölçekte örgütlenme ve eylemin yeterliliği açıkça görülmektedir. Tüm dünyada işçilerin *savaşım programı* uluslararasılaşmıştır.

Bugün dünya kapitalist ekonomisinde ortaya çıkan değişimlere, müfrezelerin kesimsel çıkarlarını değil, sınıfın dünya çapındaki genel çıkarlarını yansıtan ORTAK devrimci yanıt gereklidir. Dünya işçisinin ideolojik, siyasal ve örgütsel *birliği* gereklidir. Ulusçuluğun her çeşidinin şiddetle ezilmesi gereklidir. Bunun ötesinde, başarı olanağı yoktur.

Yeni Marksist hareketin *dünya ölçeğinde* mutlaka kendi zamanına, koşullarına ve siyasal misyonuna uygun örgütsel yapılar yaratması gerekir.

Bu örgütlenme, merkezi tek bir model içinde olmamalı, ülkelerin somut koşullarına göre ortaya çıkan değişik örgütlenme ve strateji biçimlerini kapsayabilmelidir. Çünkü dünya, ne en büyük ve güçlü partinin ve ne de partiler çoğunluğunun, çeşitli partilere haksızlık yapmadan, belirli strateji ve taktikleri dayatabileceği kadar bir örnek değildir.

Her partinin, kendi izleyeceği yola ilişkin görüşlerinde serbest olduğu, global ko-

nuları içeren daha geniş, daha esnek bir birlik.

"Tek ülke, tek sınıf, tek parti" ilkesi doğru bir ilkedir. Ancak bu ilkenin bir hedef olduğu unutulmamalı, yapay ve haksız zorlamalardan kaçınılmalıdır.

"Yaşayan sosyalizm" in çöküşü, dünyanın her yerinde sol'un krizini derinleştirmiştir. (Komünist hareketin krizi Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle başlamamıştır.) Ancak, Sovyet sosyalizm anlayışının volunterist/totaliter yöndeki temel kavramsal hatalarının anlaşılması ölçüsünde, bu çöküşe yas tutmaya gerek yoktur. "Yaşayan sosyalizm" in siyasal örgütlenmelerinin ve ideolojik kurgularının çöküşü, sosyalizm davasını uzun dönemde ilerletecektir, çünkü bu çöküş, gerçeğe dayalı toplumsal gelişme sürecinin önündeki engeli kaldırmıştır.

Sovyet döneminde komünist hareket Marksist teoriyi büyük ölçüde küçümsemiş ve siyasal amaçlara kurban etmişti. Yeni komünist hareketin en önemli görevlerinden birisi, Marksizmi temel kaynaklarından öğrenmektir.

Bu konuda dikkat edilmesi gereken önemli bazı yönler vardır:

Marks'ın yapıtlarının en önemli yönü, sorunların çözülebilmesinin bilimsel yöntemlerini ortaya koymasındır. "*Bu yolla meselelere bakış bir doktrin değildir, bir yöntemdir.*" (*W Sombart'a Mektup*, 1895)

İkincisi, "şimdiye dek yaşamış tüm toplumların tarihi sınıf kavgaları tarihidir." (Manifesto) Bu bağlamda, içinde bulunduğumuz çağda bazı ortak "insani çıkarlar"ın, sınıf kavgasının üstüne çıktığını söyleyen düşüncüyü reddedeceğiz. Ortak "insani çıkarı" savunmanın tek yolu, son çözümlenmede, kapitalizmi devirmekten geçer.

Yeni komünist hareket, sınıf kavgası kavramını, ekonomizmden de mutlaka arındırmalıdır. İşçiler ve kapitalistler arasında emeğin sonuçları üzerine olan kavga, sınıf savaşımının temel yönüdür ama sık sık başka konular da, (ırkçılık, savaş, demokrasi, kadının aşağılanması, devletin dinselleştirilmesi, çevresel sorunlar, vb.) hatta uzun bir dönem için, siyasetin keskin ucu olarak öne çıkabilmektedir.

Üçüncüsü, yeni komünist hareket, kendinden önceki nesillerin neredeyse karakteristiği durumuna gelen volunterizmi reddetmelidir.

Dördüncüsü, yeni komünist hareket iki

pazar teorisi ve izolasyonizmi reddetmelidir. Bu yanlış teori ve ondan kaynaklanan siyasal strateji son tahlilde sosyalist sistemin kendisini yıkıcı bir rol oynamıştır. Rusya'nın sınırlı kaynakları temelinde kendine yeterli bir sosyalist sistem kurmasını olanaklı gören varsayım yanlıştır. 1930'larda kurulan otarşik sistem, II. Dünya Savaşı sonrasında gelen bilimsel teknolojik devrimin kapitalist ülkelere sağladığı ilerlemeye ayak uyduramadı. Bu gelişim kapitalist üretim biçiminde bir devrime yol açtı ve izole bir devletin (ya da devletlerin) yarışamayacağı bir sistem yarattı.

Bilimsel-teknolojik devrimin belki de en önemli sonucu, her ülkenin içinde yer almak zorunda olduğu tek bir dünya ekonomisini iyice ortaya çıkarmasıdır. Gelecek sosyalizm, dünyadan soyutlanmamak zorundadır.

Yaşadığımız ve geride bırakmakta olduğumuz çağ, burjuvazi ya da proletaryanın öncülüğünde burjuva demokratik devrimleri çağıdır. Bugün, proleter devrimleriyle kapitalizmden komünizme geçiş çağının eşliğindedir.

Dünya kapitalist ekonomisi, sömürüye, zora dayalı *organik* bir hiyerarşidir. Bu hiyerarşinin değişik yerlerindeki ülke toplulukları, emperyalist sömürü sistemi içinde değişik rollere sahiptir.

Bilimsel teknolojik devrimin etkileri altında, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası uyarınca, dünya kapitalist ekonomik sisteminde değişimler olmaktadır. Uluslararası işbölümünde, uluslararası ticaretin yapısında ve coğrafyasal dağılımında, sermayenin ve işgücünün bölgesel yer alımında yenilikler ortaya çıkmaktadır.

Emperyalist ülkelerde bunalımlar sıklaşmıştır. İşsizlik, üretim daralması, zorunlu kısa işgünü, yaşamın ayrılmaz parçası olmuştur. Toplumsal hizmetler, emeklilik, sağlık sigortası harcamaları giderek kısılmaktadır.

Rusya ve Doğu Avrupa ülkeleri de bu sisteme derin ekonomik bunalımlarıyla, orta derecede gelişmiş ülkeler olarak katıldılar.

Az gelişmiş ülkelerde işsiz ve gizli işsiz sayısı yüz milyonları aşmakta, kapitalizm tarımın geleneksel yapısını çözdükçe, bu sayı artmaktadır.

Dünya kapitalist ekonomik sisteminin "eski" işbölümünde sömürülen ülkeler tarım ve hammadde deposuydu. Şimdi aynı sömürü ilişkisi kendini endüstriyel düzeyde yaratıyor. Kapitalizmin dünya çapındaki

6. PROGRAM TASLAĞI-1998

gelişmesinde belirleyici olan tüm teknolojik, bilimsel ve endüstriyel dallar bugün de emperyalizmin egemenliğindedir. Az gelişmiş ülkelerin emperyalizme bağımlılığı değişmemiştir.

Az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan endüstrileşme, ekonomik-toplumsal sorunları çözüyor, ağırlaştırıyor. Gelir dağılımı daha dengesizleşiyor. Toplumsal beklentiler yükseliyor ama karşılanmıyor.

Dolayısıyla az gelişmiş ülkeler ve özellikle gelişmenin hızlı olduğu orta kuşak ülkeleri, çelişkilerin, bunalımların odaklaştığı bölgeler oluyor. Böyle ülkelerde burjuva demokrasisi uzun süreli yaşamıyor. Bu ülkeler dünya emperyalist sisteminin zayıf halkalarıdır.

1.3. Emperyalizm ve savaş tehlikesi

Savaşların kaynağı emperyalizmdir. Savaş emperyalizmin yeni pazarlar elde etme, rekabeti kırma, ekonomik boyunduruk altında tuttuğu ülkelerde egemenliğini sürdürme siyasetinin şiddet araçlarıyla sürdürülmesidir. Emperyalizm için savaş, çözümeceği toplumsal sorunlardan toplumlara kırarak kurtulma çabasının da bir aracıdır.

Emperyalizmin varlığı savaş tehlikesinin sürmesi demektir. Sovyetler Birliği'nin ortadan kalkmasıyla birlikte emperyalistler arası çelişkiler derinleşmekte ve keskinleşmektedir. Savaşı önleyebilmenin tek kalıcı garantisi, kapitalizmi yok etmektedir.

Ancak, 1945 sonrası dünyada önemli değişiklikler ortaya çıkmıştır. II. Dünya Savaşı ardından, emperyalistler arası düşmanlıkları geride tutmada sosyalist ülkeler tehdidi önemli bir öğe idi. Fakat, dev uluslararası bankaların ve şirketlerin büyüyen rolü ve dünya kapitalizmine giderek artan biçimde aracılık eden yeni dünyasal kuruluşlar daha da önemlidir. Sermaye, ulusal karakterini yitirmesine bağlı olarak, karşıt kapitalist devletleri savaşa iten zorlamaları zayıflatmaktadır. Dahası, nükleer silahların savaştan caydırıcı etkisini de dikkate almak zorundayız.

Emperyalist ülkeler arasında, tek tek ya da bloklar halinde 50 yıldır savaş olmadı. Yakın bir gelecekte de böyle bir olasılık gözükmemektedir. Savaşlar ve işgaller hep oldu, oluyor. Fakat, ana kapitalist güçler birbirlerine karşı askersel bir tehditte bile bulunmadılar.

Savaş tehlikesi ortadan kalkmamıştır ama dünyanın yeni koşulları emperyalistler arası savaşların "kaçınılmaz" olduğu tezini reddetmektedir.

Emperyalist işgalcilerin kovulmasına bir köylü devrimi eşlik etmediği için, tarımda kapitalizmin gelişmesi *evrimci* yoldan oldu. Köylülük, bir karış toprak parçası üzerinde didinerek, sancılı bir süreç içinde ayrılmaya bırakıldı.

Ondokuzuncu yüzyıldan bu yana sürmekte olan Prusya tipi kapitalistleşme ile, endüstride yaşanan süreç, kabaca 10 yıl geriden tarımda da izlendi. 1950'lerde kapitalist gelişme yolunda bir patlama geçiren ülke tarımına asıl gelişme 1960'larda geldi. Bugün tarımda da kapitalist üretim ilişkileri egemendir. Finans-kapital tarıma da dalmış, Türkiye tarımında tekelleşme oldukça ilerlemiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yarı-feodal kalıntıları yer yer sürmektedir. Ancak kapitalizm bu ilişkilerin hepsini kendi işleyişi içine almış, böylece sömürsünü iyice barbarlaştırmıştır.

2.2. Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin sonuçları

Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizmi oluşumu Batı'daki sonuçları doğurmuyor. Emperyalist ülkeler geçmişte emperyalistleşme yoluyla iç savaşı, kapitalizmin yıkımını önlediler, ama bu sonuç Türkiye için geçerli değildir.

Dünya emperyalist sisteminin bugünkü gelişme aşamasında, Türkiye'nin emperya-

2. TÜRKİYE'DE DEVLET-TEKELCİ KAPİTALİZMİ

Türkiye emperyalizmin sömürsü altında, sermaye, teknoloji ve bilgi açılarından emperyalizme bağımlı, orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. Yerli finans-kapital devletle içiçe geçerek devlet-tekeli kapitalizmine yükselmiştir. Endüstri, büyük bir ağırlıkla başı çeken sektördür.

2.1. Türkiye kapitalizminin gelişme özellikleri

Halk devrimine yol vermemek koşuluyla, kurtuluş savaşıyla emperyalist işgalcileri kovmak, pazarını başkasına kaptırmamak Türkiye burjuvazisinin işine geldi.

Emperyalist işgalciler kovulunca, burjuvazi devletin tüm olanaklarından yararlanarak kapitalizmi geliştirme yolunu tuttu. Ekonomik, toplumsal, siyasal her türlü şiddet ve kandırmacayı uygulayarak *ilkel sermaye birikimini* sürdürdü.

Cumhuriyetin ilk yıllarında devlete 1923 İzmir Ekonomi Kongresi'yle oldukça liberal bir siyaset biçildi. Devlet burjuvazinin güçlenmesi için elverişli koşulları 'dolaylı' yoldan sağlamayı üstlendi.

Ne var ki, ülkede yeterli bir sermaye birikiminin yokluğu ve 1929 bunalımının etkileri, 1932'de burjuva devletini ekonomiyi doğrudan katılmak, 'devletçilik' (etatizm) siyaseti izlemek zorunda bıraktı.

Emperyalizmle bağlarını hiç öldürmeyen burjuvazi 1950'ye gelirken, yüküce bir sermaye birikimi sağlamıştı. Büyük burjuvazi ve bağlaştığı olan büyük toprak

sahipleri bu dönemde emperyalizmle iyice kucaklaştılar.

Özellikle 1950 sonrasında Türkiye'de hızlı bir ekonomik gelişme yaşandı, ancak bu gelişmeye büyük dengesizlikler eşlik etti. Bu dönemde, emperyalizmle işbirliği içinde büyük burjuvazi hafif endüstri temelinde hızla tekelleşme yolunda yürüdü. Devletçilik siyaseti, sermaye birikimi mekanizmasını harekete geçirme işlevini tamamlayınca bırakıldı. Ama devletin ekonomik eylemleri yok olmadı. Devlet bu kez, büyük sermayenin finans-kapitalleşme sürecinde etkin rol almaya başladı.

Kapitalizm Türkiye'de serbest rekabetçi dönemi yaşamadan *daha baştan* tekeli olarak gelişti. Bankalar, devlet ve yabancı sermaye ile birlikte, tekellerin doğuşunda ve gelişmesinde en önemli rolü oynadı. Bu nedenle tekelleşme sürecinin kendisi banka ve endüstri sermayesinin içiçe geçme, yerli *finans-kapitalin* ortaya çıkma süreci oldu. Bu süreç, 1960'larda ülke ekonomisinde tekellerin ağırlık kazanmasını, 1970'lerde finans-kapital egemenliğini getirdi. Aynı zamanda sermaye ve mal ihracı olarak dışa açılıma, emperyalistleşme gereksinimi ağırlık kazandı.

1960-70 dönemi, finans-kapitalin egemenlik kurma çabalarıyla belirlenir. Bu dönemde, yeniden planlama ve genel olarak hızla artan devlet işletmeleri gözlenmektedir. Devlet, banka, endüstri, yabancı sermaye, "ordu" sermayelerinin karması kuruluşları ortaya çıkmıştır. Türkiye'de or-

dunun üst katlarını tutmuş militarist klik, finans-kapitalle kaynaşmıştır.

1970'lerde devletin rolü nitelik olarak farklıdır. Bu yeni aşama, tekellerle devletin her geçen gün biraz daha içiçe geçmesi, kaynaşması, devletin tekellerin eline geçmesiyle belirlenir. Tekellerin gücüyle devletin gücü tek bir mekanizmada bütünleşmiştir. Devlet, *tekeli sermayenin genişletilmesi yeniden üretim sürecinde* somut görev üstlenmiş, bu sürecin en önemli parçası olmuştur.

1980'ler ve 90'lar Türkiye kapitalizminin (iç pazar, sermaye ve mal ihracı) dünya ekonomisine yoğun biçimde bütünleştiği yıllardır. Bu dönemde bir yandan iç pazar yabancı sermaye ve mallara giderek daha çok açılmış (bu durum ülke endüstrisinin rekabet gücünü de gösterir), öte yandan yerli finans-kapital mal ihracını, hem de sermaye ihracını ciddi boyutlara çıkarmıştır. Ülke ekonomisinin geneli orta derece gelişmişliğini sürdürürken, finans-kapital gurupları sermaye birikimi, üretim kalitesi, yönetim teknikleri ve küresel bakış açısından dünya sıralamasında üst sıralara tırmanmaktadır.

Finans-kapital, Türkiye'deki orta gelişmiş tabanın üzerinde doğmuş, o tabanı kendi çıkarlarına bağımlı kılmıştır. Bugün Türkiye'de finans-kapitalin yanısıra yaygın bir küçük ve orta kapitalist ve ondan da yaygın bir küçük burjuva üretimin varlığı, özellikle de bu sonucunu, ülkenin orta gelişmişliğinin önemli bir göstergesidir.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

listleşebilmesi çok güçtür. Yapılan sermaye ihraçlarıyla Türkiye, *alt emperyalist*, ya da "emperyalizmin atlama tahtası" olmaktan öteye geçememektedir.

Aşırı olgunlaşmış olan "emperyalist-leşerek sorunları çözme" isteği, bir çeşit *alt emperyalistleşme* ile sonuçlanmış ve bu durum ülkeyi yeni karmaşık çelişkiler içine sokmuştur. Türkiye finans-kapitali varlığını sürdürebilmek için yine asıl olarak ülke içinde sömürüyü aşırı yoğunlaştırmak, bu arada iyice keskinleşen sınıf çelişkilerini de

"bastırmak" zorundadır.

Yaygın küçük üretim tabanı üzerinde devlet-tekelci kapitalizminin ekonomiye egemen olduğu, finans oligarşisinin devleti elinde tuttuğu, emperyalistleşme gereksiniminin karşılanmadığı, üstelik yerli tekel-lerle içiçe geçmiş emperyalizmin her yoldan sömürdüğü ve askersel güdümü altında tuttuğu orta derecede gelişmiş bir ülke olan Türkiye, ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımların kısılcısından kurtulamaz. Türkiye'de kapitalizm çıkmazdadır, devrimle

çözülebilir bir durum süregendir.

Böyle bir ekonomik yapı sürekli olarak otoriter, faşizan, faşist rejimler üretmekte, kısa süreli yaşanan "demokratik" aralar ise burjuva anlamda bile güdük bir demokrasi olmaktan öteye gitmemektedir.

Kapitalizmin çerçevesi içinde ya emperyalistleşme, ya çürüme. Komünistlerin buna yanıtı: "Ne emperyalistleşme, ne çürüme, devrim"dir. Devrim Türkiye'de üretken güçlerin gelişmesinin önündeki engeli aşmak için gereklidir. Emperyalizm ve yerli

6. PROGRAM TASLAĞI-1998

finans-kapital bağımlılığından kurtulmadan Türkiye'de gerçek bir gelişme yolu açılmaz. Türkiye emperyalizmin zayıf halkası olmaktan kurtulamaz.

Türkiye'de orta yollar geçicidir. Türkiye toplumunun önünde iki yol vardır. Ya halkın aşırı sömürsünü garanti altına alan baskıcı rejim, ya halkın devrimci enerjisini seferber ederek sorunlarını çözecek devrim.

Böyle bir devrim, Avrupa proletaryasını da toplumsal devrim (sosyalizm) için ateşleyecektir.

3. TÜRKİYE'DE DEVRİMİN KARAKTERİ

3.1. Devrimci aşama: İleri demokratik halk devrimi

Kapitalist bir ülke olan Türkiye'nin önündeki *toplumsal devrim* aşaması sosyalizmdir.

Türkiye'de sosyalizmin maddi önkoşulları minimum bir düzeyde vardır. Bu önkoşullar en somut anlatımını devletin ekonomideki rolünde ve devlet-tekelci kapitalizmde bulur.

Devrimin ilk ve temel sorunu iktidar sorunudur

Türkiye'de ana düşman yerli finans oligarşisi ve emperyalizmdir. Türkiye devriminin önündeki adım, halk sınıflarının savaş birliği ile bu düşmanı erkten alaşağı edecek, iktidarın sınıf karakterini değiştirecek *siyasal devrim*dir.

Türkiye'nin somut koşullarında partimizin *ileri demokratik halk devrimi* olarak adlandırdığı bu devrim, her siyasal devrim gibi, demokratik bir devrimdir. İDHD'nin amacı, nesnel mantığı toplumsal devrime yolu temizlemek, kesintisiz bir süreç içinde sosyalizme açılmaktadır. Toplumsal ruha sahip bir siyasal devrim olmaktadır.

Bu nedenle, işçi sınıfının toplumsal devrimdeki ilk adımı, kendisini yönetici sınıf konumuna yükseltmektir. Bu da demokrasi savaşımını kazanmak demektir.

Siyasal devrim gerçek demokrasi sorunudur

Türkiye'de yaşamın her alanında *demokratikleşme* toplumsal gelişme için kesin bir zorunluluk olmuştur. Ülkemizde anti-feodal çerçeveden çoktan çıkmış olan demokrasi savaşımı artık ancak kapitalizmden sosyalizme geçiş olan bir üst çerçeve içinde verilebilir.

Türkiye'de siyasal devrim sorunu *gerçek demokrasiyi* yerleştirme sorunudur.

Kapitalizm, demokratik dönüşümlerle değil, ekonomik-toplumsal devrimle yıkılabilir. Ancak, demokrasi kavgasını başarıyla vermeyen bir işçi sınıfı halkın öncülüğünü kazanıp İDHD'yi gerçekleştiremez. Dolayısıyla, toplumsal devrime de yürüyemez. Siyasal devrimin başarılabilmesi, devrimin ardından yeni bir devletin kurulabilmesi halkın çoğunluğunun devrim sürecine ve devlet işlerine aktif katılımını gerektirir.

Siyasal devrimin toplumsal devrime ilerleyebilmesi de demokrasiyi geliştirmeyle doğrudan bağlıdır. Kapitalizm, üretim araçları üzerinden özel mülkiyeti kaldırmadan yıkılmaz. Üretim araçlarının yönetimi için tüm halkı devletin demokratik örgütlenmesi içinde seferber etmeden bu alanda hedeflerimizle tutarlı sonuçlara ulaşılamaz.

Neden "ileri demokratik" ve neden "halk devrimi"

Her siyasal devrim, demokratik bir devrimdir. İçeriği, hangi sınıfın devrimi olduğuna göre değişir. "Burjuva demokratik devrimin içeriği, ülkenin toplumsal ilişkilerinin feodalizmden arınmasıdır." İleri demokratik halk devriminin ise, kapitalizmin önündeki engelleri temizlemek gibi bir görevi yoktur. O, finans-kapitale karşıdır.

"Burjuva demokratik" devrim genel olarak orta burjuvazinin, özellikle kır burju-

vazisinin de işine yarar. İleri demokratik halk devriminin böyle bir işlevi yoktur.

Bunlar ileri demokratik halk devriminin *ileri içeriğini* gösterir.

Devrimimizi gerçek bir "halk" devrimi yapan temel özellik şuradadır: İDHD'nin canalcı hedefi, siyasal devrim aşamasında burjuva devlet aygıtının yıkılmasıdır. Kapitalizm koşullarında, burjuvazinin bürokratik askersel aygıtının parçalanması ve yıkılması, her devrimi gerçek halk devrimi yapan *ilk koşuldur*.

İDHD'nin ilk adımda gerçekleştireceği dönüşümler programı, kapitalizmin teorik çerçevesini aşmayan ama pratik çerçevesini aşan demokratik bir programdır.

Bu nedenle, İDHD programı sosyalizm değildir ama işçi sınıfı hegemonyasındaki iktidar altında artık kapitalizm de değil, sosyalizme doğru devrimdir. İşçi sınıfı hegemonyasında İDHD ile toplumsal devrim, tek bir devrimin iki aşamadır.

Türkiye'de proletarya ülkenin somut durumunun belirlediği bağlaşıklıklar içinde iktidarı alacaktır. Her devlet (diktatörlük) bir iktidar blokudur, ancak her devlet tek bir sınıfın diktatörlüğüdür. (İki sınıfın birlikte iktidarı kısa süreli, geçici bir durumdur.)

Proletarya iktidarı alırken, bağlaşıklıkları ülkenin durumuna göre değiştirebileceği gibi, dünyanın durumuna göre de değişebilir. Türkiye işçi sınıfı, ülkenin yapısı ve dünya koşullarına göre belirlenen bağlaşıklıklar içinde iktidarı aldıgında, bu proleter devrimdir, proletarya diktatörlüğü kurulur.

Türkiye'de tarihsel olarak kapitalizm altında çözülmüş olması gereken sorunlar vardır. Bunlar proleter devriminin açınımlarını kazanması, tüm halkın ayağa kalkması için kaldıraç olacaktır.

Orta derecede gelişmiş bir ülke olan Türkiye'de İDHD yalnızca işçi sınıfının ve yoksul kır-kent emekçilerinin (yarı-proletarya) değil, tüm *orta sınıfın* (küçük burjuvazinin) da çıkarlarını temsil edecektir.

3.2. Sınıfların konumu ve devrimde halkın birliği

Burjuvazi

Türkiye halkının ana düşmanı yerli finans-kapital, emperyalizmle organik olarak bağlıdır.

Bu bağlılık, uluslararası kapitalist işbölümü ve ekonomik zorunluluklar içinde ortaya çıkar.

Genellikle Türkiye burjuvazisi tekeller üzerinden yürüyen bir ilişkiyle emperyalizme bağımlıdır. Türkiye sermayesi (tekelci ve tekeldışı) emperyalist finans kapitalin genişletilmiş yeniden üretim sürecinin parçasıdır.

Bunun sonucu, yerli burjuvazinin elinde toplanan artık değerlerin bir bölümünün emperyalist sermayeye transferidir, ki bu, yerli burjuvazi ile emperyalizm arasındaki *çelişkilerin ekonomik temelidir*.

Türkiye burjuvazisinin emperyalizme bağımlılığının mekanizması, burjuvazinin çeşitli guruplarını değişik biçimde etkilemektedir. Türkiye'de emperyalizme bağımlı kapitalizm derinleştikçe, hem kendi içinde, hem uluslararası alanda işbölümü ve entegrasyon ilerledikçe, burjuvazinin iç çelişkileri de giderek iç ve dış tekelci sermayenin içindeki çelişkilerin izdüşümü olarak ortaya çıkmaktadır.

Tekelci sermaye ile tekeldışı sermaye, tekelci kapitalizmin egemen olduğu yapının parçalarıdır. İkisi arasında çelişkiler olduğu

gibi, yarar ilişkisi de vardır. Aralarındaki çelişkiler bu yarar ilişkileri içinde doğmaktadır.

Bu durum, tekeldışı sermayenin bir bütün olarak tekelci sermayeye karşı direnişini olanaksızlaştırmış, *siyasal birliğini* kırmıştır.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *devrimci değildir*, devrime karşıdır. Halk sınıflarının saldırısı şiddetlendikçe, bu kesimin daha büyük bölümü giderek daha aktif biçimde karşı-devrim saflarına geçecektir.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *demokratik* değildir. Türkiye'de liberalizm ile demokrasi birbirinden ayrılmıştır. Tekeldışı burjuvazinin liberalizmi tekeller karşısında nefes alabilme isteğinden doğar ve hem ekonomik, hem de siyasal alanda iyi örgütlenmiş bir kurallar sistemi (yasalar vb.) isteğinde somutlaşır.

Türkiye'de tekeldışı burjuva liberalizminin demokratiklikten ayrılmış oluşunun göstergeleri, onun emperyalist siyasete olan gönüllülüğü, tekellere ve dolayısıyla faşizme karşı tutarlı bir savaş vermektense uzak oluşu, Kürt halkına karşı şövenist tutumdur.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *anti-emperyalist* de değildir.

Tekeldışı burjuvazi sömürülen değil, *sömüren* bir kesimdir.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazinin bu özelliklerini görmek, onu tekelcilerle aynı kefeye koymak değildir. Tekeldışı burjuvaziyle emperyalizm ve tekelci burjuvazi arasında önemli çelişkiler vardır ve bunların toplumsal siyasal yaşamda oynadıkları bir rol de vardır.

Tekeldışı burjuvaziyle sınırlı ve geçici uzlaşmalar yapılabilir. Ancak, böyle uzlaşmaların "anti-tekel, anti-emperyalist" bağlaşıklık gibi bir anlamı yoktur.

Sınıf savaşımı çözümleyici ana yaklaşımında, egemen sınıf içinde, hatta baştan sona tüm eski toplum içinde çözümler öyle belirgin bir durum alır ki, egemen sınıfın küçük bir bölümü sınıfla bağlarını koparıp, geleceği elinde tutan sınıfa katılır. Bu tarihsel yargı Türkiye için de doğrudur. Ülke devrim anına yaklaştıkça tekeldışı burjuvazinin çoğunluğu ve etkin siyasal güçleri karşı-devrim safında aktif yer alırken, küçük bir kesim halk saflarına geçecektir. Bu gerçek ne genel yargıyı değiştirir, ne de komünistlerin siyasetlerini bu kesim üzerinde kurmalarını gerektirir.

Komünistlerin tekeldışı burjuvaziye karşı taktiğinin *birinci* ve temel yönü onu halk sınıflarından *soyutlamak*, *ikinci* yönü, onu ana düşman olan tekelci burjuvazi ve emperyalizmden tarafsızlaştırmaktır.

Küçük burjuvazi

Türkiye'de kırsal alanlarda olduğu gibi kentlerde de yoğun bir küçük burjuva yığılı bulunmaktadır. Bürokrasi ve aydınların büyük çoğunluğu da küçük burjuvazi kapsamı içinde yer almaktadır.

Finans-kapitalin, üstünde durduğu tabanı, küçük ve orta üretimi çıkarına uygun yönde biçimlendirmesiyle, geleneksel küçük burjuvazi hızla erimekte, proletarlaşmaktadır. Öte yandan, eriyen geleneksel küçük burjuvazinin yerini yenisi ve finans-kapital ağı içinde örgütlenmiş almaktadır. Bu iki yönlü etki, küçük burjuvazi içinde çelişkili süreçler yaratmaktadır. Genelinde tekelci burjuvazinin bu sınıf üzerine etkisi bunalımcıdır.

Küçük burjuvazi ara sınıftır, sallantılıdır. Burjuva etkilenmelere her zaman açıktır. Doğası gereği ideolojik saldırı-

lardan, siyasal baskılardan etkilenir. Tam ve tutarlı demokratiklikten uzaktır. Ancak tüm burjuva iktidarlar da bu sınıfın ekonomik-demokratik haklarına saldırmakta, hızla mülksüzleşmeye itmektir. Bu, küçük burjuvazinin devrimci potansiyelini belirler.

Türkiye'de kent ve kır küçük burjuvazisi (Kürt halkının geniş bölümü de içinde olmak üzere) nesnel olarak halk sınıflarının özgürce örgütlenebilecekleri bir demokrasiden yanadır.

Küçük burjuvazi devrimimizin temel bir sorunudur. İşçi sınıfı küçük burjuvaziye kendi yanına kazanmadan devrimi gerçekleştiremez. Bunun için, küçük burjuvazinin tekelere ve emperyalizme karşı olan çıkarlarını savunmak, geniş küçük burjuva yığınları üzerindeki burjuva etkileri kırmak sonuç belirleyici önem taşır.

İşçi Sınıfı

Kapitalizmin iki temel sınıfından biri, tüm zenginliklerin gerçek yaratıcısı olan işçi sınıfı, Türkiye'de sayısal olarak büyük sınıftır. Ayrıca üretimde tuttuğu yer nedeniyle toplumdaki ağırlığı sayısıyla da ölçülemez denli büyük olan işçi sınıfı, kapitalizmin tek devrimci sınıfıdır.

Tarım işçileri de içinde olmak üzere Türkiye işçi sınıfı devrimin ideolojik, siyasal, örgütsel, askersel öncüsüdür. Ülke koşulları bunu gerektirmektedir.

Finans oligarşisi emperyalizmle bir olmuş, tüm ülkeyi sömürüyor. Buna karşı endüstri proletaryası *tüm sömürülenlerin* hakkını savunma, onlara kurtuluş yolunu gösterme ve kurtuluş için ortak savaş yönetme görevini, toplumsal gelişmenin bayrağını taşıyor.

Türkiye proletaryası yalnızca kendi çıkarlarını savunarak, dört bir yanında yürüyen haksızlığa, sömürüye, zulme seyirci kalarak tarihsel görevini yerine getiremez. Onun tarihsel gücü, her çeşit baskının, ezginin, sömürünün ardıcıl düşmanı olmaktan gelmektedir. İşçi sınıfının bu can alıcı görevini kavraması ve yerine getirmesi, devrim sürecinde proletarya hegemonyasını kurması anlamına gelir.

Proletarya hegemonyası ve birlik

İşçi sınıfının gerçek siyasal birliği, onun kendi partisi olan, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinde çalışan komünist partisinde, onun sınıf siyaseti çevresinde oluşur.

Proletarya hegemonyası, işçi sınıfının iradesini öteki sınıf ve katmanlara benimsetmesidir. Bu, yaşamda, işçi sınıfı partisi ve onun çevresini saran örgütler aracılığıyla gerçekleşir.

TKP'yi, onun savaş yolunu olabildiğince geniş yığınlarla maletmek, işçi sınıfı hegemonyasını sağlamanın en önemli aracıdır.

İşçi sınıfının hegemonyayı sağlaması, yığınların önüne geçebilmesi için, varolan güçlerin *tutarlılığını* yığınlara gösterebilmesi, kendisini *ayrabilmesi* gereklidir.

Bağlaşıkların yetersizliğini yığınlara göstererek onların gerçek sınıf kavgasına yönelmelerini sağlama, aynı zamanda devrimi ilerletme sorunudur.

Hegemonya ile birlik çelişmez. Tam tersine hegemonyayı gerçekten sağlayacak güç olmadan kalıcı birlikler kurulamaz. İşçi sınıfının başı çekecek güçte olması, başarılı birlik için baş koşuldur. •

(Devamı gelecek sayımızda yer alacak)

sayıların dili

Bu sayımızla birlikte, yoldaşlarımıza çalışmalarında yardımcı olacağı düşüncesiyle, "sayıların dili" adlı bir sayfa açıyoruz. Bu sayfada, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal gerçeklerini, bulabildiğimiz en yeni rakkamlarla sunmaya çalışacağız. Ülkemizde yaşanan her olgunun altında ekonomik rakkamların yattığı bilinciyle, yoldaşlarımızın, ellerine geçen yeni istatistikleri gazeteye yollamalarını bekliyoruz.

SEKTÖR BAZINDA EKONOMİK BÜYÜME
Cari fiyatlar üzerinden (%)

SEKTÖR	1994	1995
Tarım	-0.3	1.6
Endüstri	-5.7	-1.3
İnşaat	-2.0	-6.2
Ticaret	-7.5	-1.6
Ulaşım ve Haberleşme	-2.0	4.4
Mali Kurumlar	-1.5	-2.0
Emlak	2.8	2.1
Profesyonel ve Servisler	-4.2	-0.6
Devlet Hizmetleri	0.8	2.7
Kar-amaçsız Örgütler	-2.5	2.7
İthalat Vergisi	-35.2	-20.6
Gayrisafi İç Hasıla	-5.4	-1.4
Gayrisafi Milli Hasıla	-6.0	-0.2

TEMEL GÖSTERGELER

	1991	1992	1993	1994
Nüfus (bin kişi)	57 305	58 401	59 491	60 576
Kadın	28 271	28 819	29 370	29 922
Erkek	29 034	29 582	30 122	30 653
Yıllık Nüfus Artış Hızı (binde)	19.2	18.7	18.3	17.8
Nüfus Yoğunluğu	73.96	75.37	76.76	78.18
15 Yaştan Küçük Nüfus (1000 kişi)	20 023	20 053	20 029	19 994
65 Yaştan Büyük Nüfus (1000 kişi)	2 325	2 426	2 550	2 703
Okur Yazar Oranı (6+yaş) (%)	80.1	82.3	86.0	
Okullaşma Oranı				
İlkokul	88.69	85.48	83.08	86.30
Orta Okul	60.54	62.38	61.94	62.00
Lise	39.57	42.66	45.10	43.10
Yüksek Öğrenim	13.06	14.40	17.39	17.00
Bebek Ölüm Oranı (1q0) (Binde)	54.6	51.9	49.3	46.8
Ortalama Ömür (yıl)	66.9	67.2	67.4	67.7
Kadın	69.3	69.5	69.8	70.0
Erkek	64.6	64.9	65.1	65.4
Doktor Başına Düşen Nüfus	1 076	1 028	1 026	
Karayolu (km)	59 221	59 842	59 770	59 832
254 Bin Kişiye Düşen Otomobil	33	37	44	47
Bin Kişiye Düşen Telefon	143	161	185	203
Bin Kişiye Düşen Televizyon	254	274	291	297
Kişi Başına Yıllık Elektrik Tüketimi (1000kwh)	880	924	996	

KİŞİ BAŞINA GELİR

Yıl	Yıl ortası nüfus (bin)	Cari fiyatlarla			Sabit fiyatlarla		
		Türk lirası	Büyüme oranı (%)	ABD Doları	Büyüme oranı (%)	Türk lirası	Büyüme oranı (%)
1987	52 561	1 427 282.4	-	1 635.8	-	1 427 282.4	-
1988	53 715	2 404 823.7	68.5	1 684.1	3.0	1 416 888.1	-0.7
1989	54 893	4 196 708.8	74.5	1 959.2	16.3	1 409 055.9	-0.6
1990	56 098	7 080 066.1	68.7	2 687.4	37.2	1 507 927.5	7.0
1991	57 326	11 067 074.2	56.3	2 619.7	-2.5	1 480 871.9	-1.8
1992	58 584	18 842 063.1	70.3	2 699.7	3.1	1 542 134.8	4.1
1993	59 869	31 881 352.9	69.2	2 852.6	5.7	1 619 946.3	5.0

ÖDEMELER DENGESİ (\$ MİLYON)

CARİ HESAPLAR	1993	1994	1995		1993	1994	1995
1.Meta İhracatı (FOB)	15.610	2568	3155	Öteki (BORÇ)	116	17	29
Ticarette İhracat FOB Sonuçları	15.344	2506	3101	Resmi Transferler	733	49	558
Transit Ticareti	266	626	54	İşçilerin Gönderdikleri	44	6	9
2.Meta İthalatı (FOB)	-29.772	-3806	-4215	Öteki	689	43	49
Ticaret Sonuçlarında İthalat Cif	-29.429	-3906	-4382	Cari Hesaplar dengesi	-6.380	-671	582
Para-dışı Altın İthalatı	-1.881	-80	-48	Rezervler Dışında Sermaye	8.963	-236	2014
Transit Ticareti	-229	-54	-47	Rezervler			
İthalat Üstünden Taşıma ve Sigorta	-1767	234	262	Doğrudan Yatırım	622	40	70
İthalat				Portfolyo Yatırımı	3.917	396	1
Ticaret Dengesi	-14.162	-1238	-1060	Öteki uzun-dönem Sermaye	1.370	92	-112
Öteki Mallar, Servis	11843	1292	1809	Çekilenler	4.857	467	346
Gelir (kredi)				Geri ödeme	-4.412	-613	-750
Seyahat	3.959	270	312	Dresdner	925	238	292
Faiz	1.135	144	204	Kısa-dönem Sermaye	3.054	-764	2055
Öteki	6.749	878	1293	Varlıklar	-3.291	1774	1220
Toplam Mallar, Servisler	-7.829	-1101	-1244	Borçlar	6.345	-2538	835
Gelir (borç)				Net Hatalar ve Atlamalar	-2.275	-887	816
Seyahat	-9.34	-107	-111	TOPLAM: Genel Denge	308	-1794	3412
Faiz	-3.461	-509	-539	Rezervlerde Toplam Değişim	-308	1794	-3412
Öteki	-3.434	-485	-594	IMF	0	0	0
Toplam Mallar, Servisler ve Gelir	-10.148	-1047	-495	Resmi rezervler	-308	1794	-3412
Özel Transferler (kredi)	3.035	327	519				
İşçilerin Gönderdikleri	2.919	310	490				

BAZEN UZLAŞMA (ama nasıl)

ve asıl olan

ÇATIŞMA

Çatışmayı yaratan, insanların yapısı değil, toplumların yapısıdır. Egemen toplumsal biçimlerin sunduğu "seçenekleri" görmek gerekir.

"Tıpkı birbirinin kopyası kolektiflikten kurtulmuş gizli bir cemiyetin üyeliğine kabul töreni gibi, kişi, dayanılmaz yalnızlığı içinde bir sırta ihtiyaç duyar. Böyle bir sır onu bireysel amaçlarında ısrarlı olmada güçlendirir. Birçok kişi bu yalnız kalmayı taşıyamaz. Böylesi, kendileriyle olduğu gibi başkala-

nyla da kaçınılmaz olarak saklambaç oynayan nerotiklerdir. Bireysel amaçlarını, özlemini çektikleri çevre uyumu (çevrelerinin tüm görüşlerinin, inançlarının ve ideallerinin cesaretlendirdiği, teşvik ettiği ve ödüllendirdiği bir kuraldır) için feda ederler. Dahası, hiçbir rasyonel gerekçe çevreye baskın gelemez.

Yalnızca bir sır, kişinin açıklamaktan korktuğu ya da kelimelerle anlatamadığı ve dolayısıyla çılgın kategorisine giren düşüncelerinin, hiç de istemediği, başka yoldan önlenemez geriye kayışını durdurabilir." (Carl Gustav Jung, *Dreams, Reflections*, Random House 1961, p.376)

CEM DERİNDER

Plato'nun mağarası

Birçok kişi toplumsal gelişmeler için dileklerini dile getirir. Daha doğrusu, böyle davranmayan birisine rastladınız mı? Bu dilekler, bir yanda da insan çatışma ve mücadelesinin bataklığı olmasa, birleştirici bir ortak zemin olabirdi. Bu durum, bir kişiye göre "gelişme" olan değişimlerin, bir diğerinin zehiri olduğu yerde, kelimelerin kaygan doğasının bir yansımasıdır.

İnsanlar gıda üretiminin ekonomik etkinliğini artıracak "gelişmeler" yarattıkça, tavuklar bir çoğu bir arada küçük pilli kafeslerde tutulmaya başladılar. Depolarda binlerce tavuk, ürünü en yüksek kılan bir diyetle beslenmekte, etrafta dolaşır yerleri çimleyerek enerji ve zaman kaybetmeden, Henry Ford tarzı yumurtalarını üretmekte.

Bu durumu birçok insanın fazla seçenek verilmeden, isteksizce, hoş gitmeyecek, anlamsız işleri asgari ücret karşılığı yapımlarıyla karşılaştırabiliriz. O asgari ücret ki, endüstriyel gıda maddelerini de içeren ve tüketene ancak kısa bir süre için karşılığı veren tüketim maddeleri için şirketlere geri dönmektedir. Milyonlarca insan gri bloklarda, küçük dairelerde ya da darmadağınık dayanıksız kulübelere yaşamaya mecbur bırakılmışlardır. Burada, medeni dünyamızda iyi hayat bu mudur?

Birçok insan bu sefaletleri (ve

Beyin o denli uyuşturulmuştur ki, dinlenebilmek için uyandırılması gerekmektedir. Egemen sınıfın araçları, haberler, imajlar, vs. eylem için gereken tüm motivasyonu boşaltmakta, gerçekten acil durumlar, bir koltuğun rahatlığının çekiciliğini güçlendirmektedir. Böylelikle, bir çok kişi bu sefaletleri bilmekte ama yine de bilincinde olmamaktadır, kafasının gerisine atmaktadır.

daha nicelerini) bilmektedir, dünyanın çeşitli haber kaynaklarından öğrenmektedir. Tıpkı kahve gibi, sadece "iyi kalite" haber toplanmakta ve hafif bir uyarıcı olarak günün sonunda verilmektedir. Beyin o denli uyuşturulmuştur ki, dinlenebilmek için uyandırılması gerekmektedir. Egemen sınıfın araçları, haberler, imajlar, vs. eylem için gereken tüm motivasyonu boşaltmakta, gerçekten acil durumlar, bir koltuğun rahatlığının çekiciliğini güçlendirmektedir. Böylelikle, bir çok kişi bu sefaletleri bilmekte ama yine de bilincinde olmamaktadır, kafasının gerisine atmaktadır.

Hayat -hatta kişinin kendi hayatı bile- bir kutunun içinde. Diğerlerinin yanında bir kanal da o. Bir düğmeye basışta cennet "soap" operalarda karşımızda, cehennem ise (unutuş) aleti kapatmak olurdu. Ekrandaki imajlar, güvenli ve duyguları uzaklaştırıcı halyle, sürekli olarak düşünme ve harekete geçme yetimizi felç ediyor.

Yok eğer acı ve haksızlık haberleri bizi etkilediyse, bunlarla ilgili birşeyler anlayabilmemize, doğrulamamıza, açıklamamıza ve öncelikleri saptamamıza yardım edecek daha fazla bilgi aramaya koyulabiliriz. Ama sonunda kendimizi ya bilgi ve yorumların fasit daireleri içinde dönerken ya da önemsiz, alelade birşeylerin içinde kaybolmuş bulabiliriz. Yardım derneklerine para verip bilincimizi yatıştırır, gözlerimizi bu sefaletin (kendimizin ki de dahil olmak üzere) nedenlerine kapatırız.

Sonuçta en önemli suçluluk duygusu, bizim de sefalet çekiyor olduğumuz ama buna karşı hiçbir şey yapmadığımız bilincinden, doğruluk ve bilgiyle aydınlanmakla gururlanan ama gölgeli, karanlık bir çağın genel duyarlılığını yayan bir iki yüzlülük sisteminin içinde kısırlanmış olmamızdan gelmektedir.

Belki de bu duyarsızlık, psikolojik bir ihtiyaç haline gelmekte, üzerimize düşebilecek ve bizi üzecek dünya gerçeği çığına karşı bir savunma olmaktadır: Kavrayış bugünlerde "biz 'modern ruhlarla' akıyor" böylece "biz, kendimiz bir çeşit kaos oluyoruz." (*Beyond Good and Evil*, F. Nietzsche, Penguin 1990, s.224)

Bu, modern yabancılaşmadan kendi payına düşeni fazlasıyla almış iyi anlamda bir idealistin görüşü. Bu durumun tedavisi için alabildiğine öğüt var: "Bu kadar çok düşünme", "evlen", "büyü artık", "delisin sen", "rahatla ve keyfine bak", ve daha niceleri.

Ailenin sizden beklentileri vardır: Size iyi olmayı öğreten aynı aile (ve toplum), eğer "iyi olmak"ı alışılmamış uçlara götürürseniz, rahatsız olur. Bu tavırlarda bir doğruluk payı olabilir, ahlak çok çeşitli amaçlara bir örtü olabilir elbette. Ama öyleyse, aynı madalyonun öteki yüzü, öğütler de öyle. Kısa süren bir gençlik özgürlüğü bile hemen erginliğin basmakalıp beklentileriyle yerle bir edilecektir. Gençliklerinde doğruluk ve radikal değişimlere kendini adanmış en iyi zekaların bir süre sonra bunun yerine "iyi bir hayat" için koştuğunu hep

görürüz.

İnsan ruhu karmaşık ve değişkendir. Tıpkı sokakta buruşturulup atılmış bir gazete sayfasında olduğu gibi, bir tarafında bir faciaya atılmış bir çığlık, karşı sayfasında çıplak bir kadın resmi. Yıllar önce, okul arkadaşım benimle, doğruluk yolundan şaşarsa evinin camına bir tuğla atma hakkım olacağına dair anlaşmıştı. (O zamanlar kendimi anarşist olarak adlandırırdım!) Bu arkadaşım önce Dünya Bankası'nı "düzeltmeye" çalıştı(!) ama bunun ardından kısa bir süre sonra ticari bir bankada milyarderini kazanırken buldu kendini!

Bir insan ne kadar inançlarına ve güdülerine güvenmeli ve nereye kadar götürmeli bunları? Ama peki, ya bu sorunun ardındaki güdü nedir? Belki de bu, teknolojik bir toplumda kendi içgüdülerinden kopuk yaşayan modern bir tipin semptomudur.

Plato, modern akılcılığın babası, içgüdüden kuşku duyardı. Ona göre doğrular, bir eğitim programıyla en yüksek, soyut ahlaki doğruların en son noktasına erişilerek bulunabilirdi. Peki ya kişinin aldığı eğitim, bizi toplumun sağlıksız normlarını ve değerlerini kabul etmeye şartlandıran bir süreç ise. Bu bir tesadüf değil: Eğer Plato'nun soyut akılcı doğruları var olmamaktaysa, o zaman var olan hayali doğrular, eğitim sisteminin daha başka somut amaçlara yaradığının bir örtüsü olarak iş görebilir. Örneğin sosyoloji boş ve anlamsız istatistiklerin toplanması ve analizi haline gelir. Anlamsız çünkü "ob-

jektif" olmak adına sosyal data (güya) bütün yorumlardan arındırılır ve "boş data" sadece tek bir tür yorumlama perspektifi içinde var olur. Öğrenmek, "sadece öğrenmek için" öğrenmek, dünyanın en prestijli akademik kurumlarının övündükleri bir özellik olur.

Ancak bu sahte imajın arkasında bir "böl ve yönet" meka-

nizması işlemektedir. Sorgulayan ruh, sorgulayan yapı, "rasyonel" düşünmeye zorlanır ve indirgenir. Dolayısıyla, eğitim sistemi bugünkü ideolojik sisteme hizmet için vardır ama kendisini farklı sunmaktadır. Sizin içgüdünüz, eğer hissedebiliyorsanız, ne diyor buna?

Bilimin bize gösterdiği birşey, "pilli tavuklara" açıkavada ya

etki bırakması büyüleyicidir. Bir gece, erkek kardeşim, Afrika'da zorba bir hükümetin karşıt görüşlülere halka açık olarak kütüklere bağlatıp canlı olarak yakıldığı bir rüya gördü, bir karabasan. Bu tarz rüyaların içsel bir etkisi vardır, kişiyi başka durumlarda ancak çok yüzeysel olarak farkına varacağı gerçeklerle duygusal olarak yüzleştirir. Rüyanın hem

parmaklıkları sarsarak ve içinde bulunduğumuz dünyaya lanetler yağdırarak, kendi aramızda kavga ederek ve dolaplar çevirerek yönü sapmış gerilimlerle yorarız.

Güneş

Bizler, öleceğimizin bilincinde olan hayvanlarız. Bu yüzden mağara adamları korkudan mağara-

ne de tam anlamıyla canlıdır. Biz de güneş gibi hergün doğar ve yükseliriz ve hatta daha da yükseliriz...

Mağaranın Ağızı

Mağaranın ağızı, mağaranın savunmasız sakinlerini dışarının saldırılarından korur. Mağaranın duvarları erkek ve kızkardeşlerin ilk resimleriyle bezenir. Bebek, mağaranın duvarına göbek bağıyla bağlıdır, elleriyle dokunur, ayaklarıyla tekmeler, bu kapalılığı terkedeceği ve temiz havayı solu-yacağı zamanı bekleyerek.

Mağara, güneş ışığı kadar iyidir, güneş kadar hayat kaynağıdır. Plato'nun unuttuğu budur. O, yanılarak, karanlığı tümünden kötü, aydınlığı tümünden iyi görmektedir. Bir çocuk, rahmi çok erken terkedebilir, bir yarasa mağaradan kış bitmeden uçabilir, mağara adamı mağaradan çok uzaklara yanlış bir zamanda gidebilir. Jung, bir insanın asıl olarak ışık ve karanlık, bilinç ve bilinçaltı, bilinen ve bilinmeyen bir tür positif ilişkide entegre olmadığına acı çektiğini anladı. Plato, buna karşılık, dünya ve deneyimi birbirinden ayıran bir çeşit baskıcı bir görüş sunarak, iyi ve kötü arasındaki farkı basitleştirdi. Ancak ne de olsa Homerik değerlere, Yunan tragedyasına karşı çıkmaktaydı.

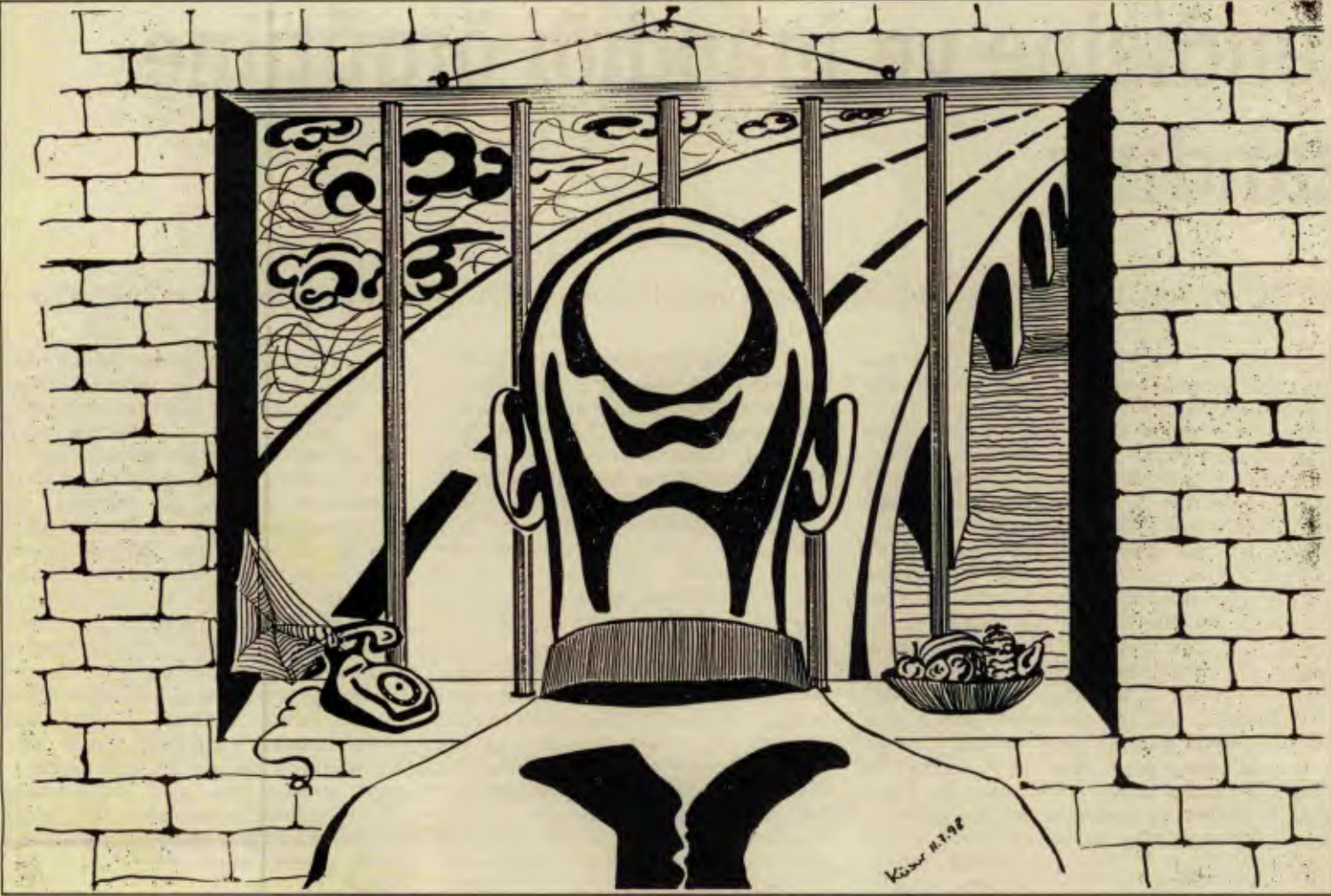
Başka sözcüklerle anlatmayı denersek, bütünlüme eksikliği, yukarıda örgütlü güçler ve aşağıda ilkel güçler tarafından uygulanan bir baskıdır. Ve bu hem psikolojik, hem de sosyal, politik düzeylerde işlemektedir:

Yüklü yemiş dalların
kollarımız,
Silkeler durur düşman,
silkelere durur bizi,
Ve yemişimizi daha rahat,
daha kolay toplamak
için,
Vurur prangayı ayağımıza
değil,
vurur prangayı kafamızın
içine.
Nazım Hikmet, Rubailer, 1945

En etkili politik baskı biçimi, bireylerin ortaklaşa kendi kendilerine yaptıkları baskıdır. Bir toplum, kendi değerlerini, her bir üyesini belirli biçimde duymaya ve düşünmeye şartlandırarak yeniden ve yeniden üretir. Ebeveynler, eğitim, medya bu sürecin en göze batan parçalarıdır. Uyum güdüsünü, insanın ebeveynlerinin, ailesinin, yurttaşlarının ve (sonucusu ama en önemlisi değil) kendisinin 'sevgi'sini ve 'saygı'sını kazanma ve koruma güdüsünü küçümsemek kolaydır. Elbette, her insan sevgi ve saygı ihtiyacı duyar, hem de kalbinin ta derinliklerinde. Ama bu, gerçekten olmadığımız birisi olarak sevilmiş ve sayılmış olmamız nedeniyle ortaya çıkan pis işkencenin düzeyini gösterir. Bu anlamda psikolojik ve politik baskı, sevginin sistematik ve kurumsal olarak bozulmasıdır. Bu baskıya karşı çıkış, kişinin kendini ve başkalarını satması yerine, gerçeği onaylamasıdır.

Sonuç: En ezici baskı ancak hem politik hem psikolojik düzeylerde birlikte yürütülen baskıdır. Aslında, birisi olmadan diğeri de gerçekten var olamaz. "Neysen 'o' ol" hem kişisel, hem de politik bir mücadeledir, mağaranın ağızında insanın kendi sesini bulmak için yürüttüğü bir mücadeledir.

Ve tüm bu mücadele süreci sırasında ay, hep çevremizde haleler dansettirir... ●

Ancak bu sahte imajın arkasında bir "böl ve yönet" mekanizması işlemektedir. Sorgulayan ruh, sorgulayan yapı, "rasyonel" düşünmeye zorlanır ve indirgenir. Dolayısıyla, eğitim sistemi bugünkü ideolojik sisteme hizmet için vardır ama kendisini farklı sunmaktadır.

da kafeslerinde yaşama arasında bir seçme şansı verildiğinde, en sonunda tercih edecekleri açık-havayı keşfe çıkana kadar uzun bir süre kafeslerini seçtikleridir. Hepimiz alışkanlıklarımızın yaratıkları değil miyiz? Gerçekten sevmediğimiz şeyleri bile daha tanıdık ve daha güvenli geldiği için tercih etmez miyiz? Bu, Plato'nun, kişinin hayallerinin gölgeli mağarasının derinliklerinden günün parlak ışığına çıkmasının ne kadar zor olduğunu anlatan hikayesiyle de uyum göstermektedir: " 'Ve eğer' diye devam ettim, 'dik ve engelbeli çıkıştan zorla dışarı çekilir ve gün ışığına çıkana kadar bırakılmazsa, süreç sancılı olur, buna karşı koyar ve güne çıktığında gözleri ışığın parlaklığından öyle kamaşır ki artık ona gerçek olduğu söylenen hiçbir şeyi göremez.' " (*The Republic*, Penguin, 1974, s.515-516a) Plato'nun söylediklerinde çok doğrular olduğunu kabul etmeliyiz.

Bizim mağralarımız

Kendi mağaralarımızın nasıl farkına varacağız? Mağara, doğum traumasından önceki ana rahmi gibidir -ya da ana rahminin eski-lerde kalmış bir düşü. Gerçekten de Plato, Sokrat'ı düşüncelerin ebesi diye sunar. Mağara aynı zamanda köşede bir televizyonun durduğu ruhsuz bir salon ya da bardır. Çıtırdayan ateşin mağara duvarına yaydığı çarpılmış gölgeler tıpkı katod ışınları tüpünün cam yüzeyine yayılan imajları gibidir.

Tek bir gece gördüğümüz bir rüyanın üzerimizde televizyonda tüm bir ay boyunca izlediğimiz herşeyden çok daha gerçek bir

psikolojik, hem de politik düzeylerde bir çok anlamı olabilir ama rüyayı görenin üzerinde bıraktığı etkiyi görmezden gelmenin imkanı yoktur.

Öyle inanıyorum ki rüyalar insanlığın bilgelik kaynaklarından birisidir. Ama ne yazık ki, şimdilerde, reklam ve medya endüstrisiyle her zamankinden daha da sürekli bir saldırıyla susturulmakta, yer bırakılmamakta ya da "kendi kendine öğren" tarzı kitaplarla saçmalatılmaktadır.

Kişisel düzeyde gerçek, ne gerçek gibi hissediliyorsa o'dur. Kalbimizi ona açarsak, ona doğru ilerleriz. Bu bir kafa ve kalp karışımıdır. Batı Avrupa kültüründe kafa tarafından o kadar egemenlik altına alınmıştır ki, çoğunlukla kalbi bulmak için (kalbi, Amerikanlaştırılmış duygusallıkla karıştırmadan) özel bir çaba sarfetmemiz gerekir. Kant'ın ünlü sözündeki gibi, "içeriği olmayan düşünceler boştur, kavramsız sezgiler ise kördür".

Yalancılığın, ikiyüzlülüğün ve merhamet eksikliğinin, kendi içimizde ve dışımızda açtıkları yaraları farketmişimizde, içinde durduğumuz mağaranın farkına varırız. Etrafımızda bir kafes vardır. Bunun dışına doğru bir çıkış yolu ararız. Ancak yine de eski evimizin tanışıklığını ve güvenliğini, orayı terkedince daha iyi olacağını bildiğimiz halde severiz. Belki, dışarının harikalarını beraberimizde mağaraya getirebileceğimize inanırız, ama bu, bizi çeken güzelliği acının ve kinin düşkün pençesinde parçalamak olur - çoğunlukla hıncımız güzelliği arayıp bulmaya ve onu yok etmeye yöneliktir. Çıkış yolu bulmaktan aciz vücutlarımızı ve aklımızı, demir

ya geri çekildiler. Gün ışığına çıkınca biliyoruz ki ölümü hayatın sonu olarak kabul etmek zorundayız, hatta onu hoşgeldin edeceğiz, aksi takdirde hayatın doğal yolunu inkar etmiş oluruz. Güneş deriyi ısıttıkça, varlığımızın nihai şartını hissederiz. Güneş, bize hayat vererek, kendi sonunu isteyerek, kendisini sakınmadan yaktı. Biz ise kendi sonumuzu istemekten korkarak, başımızı kuma gömmeyi tercih ederek utanç içinde kendimizi savunmasızlığımıza ve süresizliğimize koyuveriyoruz. (Çünkü eğer başımız bulutlarda değilse, kör derecesine açık olandan kaçış olmadığı için aslında sadece kafamızın içidir mağarada olan.)

Bizi o büyük ölüm korkusundan koruyan bu beylik değerlerden hayata bakamamanın içimize yerleşmiş korkusunun derinliğini yabana atmayın. Başkaldırının, isyancının, inançları ve doğruları yönünde nasıl yaşaması gerektiğini ve bunun geride mağara sakinleri arasında nasıl karşılandığını iyi biliyoruz: "Ve eğer diğer tutuklularla rekabet içinde, gölgeler arasında ayırım yapması gerekse, ve gözleri henüz karanlığa alışmamışsa -zaman alan bir süreçtir - kendini rezil etmeyecek mi? Ve ötekiler, 'yukarı dünyayı ziyareti görüşünü mahvetti, bu çıkış denemeye bile değmezdi' demeyecekler mi? Birisi onları kurtarmaya çalışsa ve onları yukarıya yönlendirmeye kalksa, ellerine geçirebilseler onu öldürürler." (*The Republic*, s.518e-517a) Zorba, başkaldırını hapsederek kendi hapsedilmişliğini itiraftan ve başkaldırını öldürerek kendi sonunu kabul etmekten ustalıkla kurtulacaktır. Çünkü onlar da biliyorlar ki, kendileri de ne özgür,

DİRENENLER KAZANIR

Poliste doğru tutum, insanın kendisine ve inandığı örgütüne saygı kazandırır

Komünistlerin en güvenli örtüsü yığınların içine gömülmekle, parti organlarının etrafını yığınlarla sarmakla mümkündür

YILDIRIM GİRNELİ
Ülkemizdeki sınıf mücadelesinin özgül koşullarından birisi, güçlenmenin yolunun dövüşmekten, kavgayı sokağa taşımaktan geçiyor olmasıdır. Bu nedenle iyi örgütçünün özellikleri arasında, bir de pratik kavgacı özelliğini eklemek gerek. Pratik kavgacılık, insanın kendisine ve örgütüne olan güvenini, bağlılığını artıran bir özellik kazandırıyor ve kazanma duygusunu geliştiriyor. Bu duygu da direnmeyi-her tür zorluğa karşı- artırıyor. Bağlılık, yaptığının inanç, kararlılık, direnme ve kavgacı özellik, bilgi ile birlikte bir komünistte birleştiği zaman, o komünisti düşmanın yenilmesi çok zorlaşıyor.

Polise düşme sınıf mücadelesinin bir parçasıdır.

Sınıf mücadelesi yaşamın her alanında sürüyor. Polise düşme de sınıf mücadelesinin bir parçası olarak ele alınmalıdır. Ülkemizde poliste sorgulamada fiziksel işkence- hem de en kaba biçimleriyle- yaygın olarak kullanılmaktadır. Siyasi polis, ayrıca örgütleri taciz etmek için de, sıradan taraftarları da tutuklayarak, dayak ve kaba işkenceden geçirerek yeni insan kazanmanın da önünü tıkamaya çalışıyor. 1000 yıllık devlet geleneğinin uyguladığı baskıcı yöntemlerin bir ana amacı vardır. Düzene şu yada bu ölçüde tehdit oluşturan örgütlenmeleri taciz etmek, gücünü düşürmek, enerjik çalışmalarının önünü tıkmaktır. Olanagını bulmuşsa da aralarına ajan sızdırmak ya da çeşitli vaatlerle işbirlikçiler sağlamaya çalışmaktır. Bunu her zaman akılda tutmak gerek. Devletin devrimci örgütlere karşı taktiklerini her durumda unutmadan çalışmalarımızı sürdürmek ve onların hesaplarını boşa çıkararak önlemleri de geliştirmek gerekiyor.

Tutuklanmalar, taciz amaçlıların dışında başlıca iki biçimde meydana geliyor. Ya eylem üzerinde iken polisle karşılaşma oluyor ve bunun sonucunda tutuklanmalar oluyor. Ya da bir ihbar ya da içeri düşenin konuşması, ele geçirilen belgelerin çözülmesi sonucu oluyor. Her iki

türde de polis anında tutuklama yapmayabiliyor. Daha doğru ve daha fazla bilgi toplayabilme açısından bir süre izleme yöntemi de kullanılabilir. Bu izleme yöntemlerine fiili yakın takip, dinleme, posta kontrolleri, çevreden bilgi toplama da eşlik edebilir. Ancak siyasi polisin bütün çabalarına rağmen gerekli önlemler alınarak çalışılırsa -hata yapmamızın dışında yakalanma riskini her zaman minimuma indirmek de mümkündür. Yeter ki gerekli önlemler her zaman ve her durumda yaşamın bir parçası olarak uygulanır olsun.

İnsan vücudunun şiddete karşı direnci kişiye göre değişmektedir. Tabii ki her insanın direnme gücü farklıdır. Fiziksel direnme gücü başka bazı faktörlerle birleştiği zaman direnç artar. Bu başka faktörler ise kendine ve yaptığının güvenme, amacına inanç ve sadakat direnci artıran faktörlerdir. İnandığını bilerek yapma, yaptıklarını bilgi ile doldurma. Fiziksel direnç işte bunlarla birleştiği zaman karşımıza çok güçlü bir irade çıkar ve bu irade düşmana yenik düşmez.

Korku da fizyolojik bir olaydır. Pek çok insan korkak olabilir. Korkak olmakla poliste çözülmek arasında da bire bir yansıma yoktur. Birisi kavgada korktu diye poliste çözülmesi gerekmiyor.

Siyasi polisin taktikçi insanın zayıf noktasını bulup, -tehditle, kaba dayakla, çeşitli acı veren işkence yöntemleriyle, ikna ile- onu inançları ile karşı karşıya getirip-, inançlarından sonuçta taviz vermesini ya da tümünden vazgeçmesini sağlamaktır. Tümünden vazgeçenler ya tam ajanlaşıyor ya da kendi evine çekiliyor. Taviz vererek bilgi aktaranlara daha sonradan mücadelenin içinde şu yada bu ölçüde devam etmeye çalışırlar. Ancak hangi yolla olursa olsun poliste çözülmüş bir insan sonradan hep yarım insan olarak kalır. Bunun gerçek anlamda özeleştirisini verebilmek de çok zordur. Arşivler de zaten bu işler için vardır. Yani sorun biraz bilgi verip kurtulma sorunu değildir. Sorun bir devrimci prensiptir. Düşmana sır verilmaz. Bu bilince kazanmalıdır.

Sorguda doğru tutum üzerine

Anlatımda kolaylık olsun diye örnekleme yöntemi ile devam edelim. Bir bölgede yapılan bazı çalışmaların sonucunda polis örgüte karşı bir operasyon hazırlığında. Polis önce ne yapacak? O güne kadar o örgüt ile ilgili topladığı bilgileri elden geçirip kendisine göre bir operasyon planı hazırlıyacak. Amacı sadece yerel örgüte zarar vermekle sınırlı tutulacaksa operasyon da sınırlı kalır. Yoksa ülke çapında genişletilebildiği kadar da genişletilir. Operasyonların sınırlı olması polisin elindeki bilgilerin de sınırlı olduğu anlamına gelmez.

Operasyona uğrayan bölgede alınmalar başladığı zaman genel olarak şu senaryolara herkes alışmıştır. Poliste, yüzleştirilmelerde verilen ifadeler, (hele kişi işkenceye uğramış olursa) içinde

taşıyor idiyse) savcılıkta verilen ifadeler mahkemeye çıktığı zaman reddedilir. O ana kadar verilen ifadelerin baskı ve zor altında alındığı söylenir. Doğrudur da, öyle alınmıştır. Ancak baskı ve zorluk altında olma insana çalışma arkadaşlarına ya da örgütüne ve inançlarına, amacına ihanet etmeyi de gerektirmiyor. Pek çok şeyi anlatacağın, sonra da dönüp anlattıklarını inkar edeceksin. İnkâr etmekle zarar vermemiş mi olunuyor? Polis kendisine aktarılan her enformasyonu değerlendirir. Bugün değilse yarın.

Kolay değil, cezaevleri birer okul işlevi olmayı sürdürüyor. Ak ile karayı birbirinden ayırıyor. Düşmana teslim olan ile olmayana da ayırıyor. Sonuçta sorgudan sonra ya serbest kalacak ya da tutuklu olarak en azından bir dönem yargılanmayı bekleyecek. Bekleme cezaevinde ise öteki siyasilerin arasında bu süreyi geçirmesi gerekiyor. Açıkta ihanetçi oluşturma zaten siyasilerin dışında yatırılır. Siyasilerin arasında geldiği zaman ise poliste örgütsel bilgi vermeyen bir insan kendi örgütünü onurla temsil eder. Diğer siyasilerin de dostluğunu kazanır. Cezaevlerinde devrimci kardeşliğin gelişmesine yardımcı olur. Polise örgütsel bilgi veren adamın zaten hangi koşul altında olursa olsun cezaevinde örgütü temsil etme hakkı yoktur. O kişi, o hakkı polise konuşmaya başladığı zaman kaybetmiştir. Hesabını sonradan verecektir. Ya özeleştirisini yapacak ve bu özeleştiriyi daha sonraki pratiğiyle kanıtlayacaktır. Ya da tarihin çöplüğündeki yerini alacaktır.

Önlemler

Sanki herşey polise düştüğü zaman başlıyor. Bana ne olacak korkusu ile direnci kırılıyor. Daha bir fiske yemeden bildiklerini anlatmaya başlayan oluyor. Üstelik anlattıkça anlatır. Hatta kantarın topuzunu iyice kaçırıp bazı şeyleri marksist terminolojide ne anlama günlük terimolojide ne anlama geldiğini bile-kendisine sorulmadığı halde- anlatanlar da oluyor. Gönüllü çözülmek demek gerek buna. Bu durumda olan kişi bildiği, bilmesi bile tahmin ettiği herşeyi - bazı noktalarda kendini sağlama olarak - anlatacak ve itiraflarıyla daha başka insanların tutuklanmasına, suçlanmasına neden olacaktır. Aslında bunlar yüz kararı şeylerdir. Hiç bir kimse herhalde yüzkarası olmak istemez. Yüz kararı olmak istemiyorsak işe asıl polise düşmeden başlayıp, düzgün tutum sergileyip, poliste de düzgün devrimci tavır almak gerek.

Örgütsel çalışmada genel geçer pek çok kural vardır. Bu basit ve son derece önemli kurallar devrimci hareketinde deneyimlerinden çıkartılmış ve ders haline gelmiş kurallardır. Örneğin, "Güvenlikli Çalışma" kitapçığı bazı yönleri ile günümüze uygun bir takım yeniliklere ihtiyacı olmasına karşın son derece yararlı bir kitaptır. Bir militan bu kitapta anlatılan basit kuralları için alfabeti olarak ele almalı

ve öğrenmelidir. Toplantılar, dikkat edilmesi gereken kurallar, en önemlisi örtüler her durumda daha önceden anlatılmış. Örgüt çalışmasında bu basit önlemler örgütlü insanların nerede olursa olsun bu basit kurallara dikkat ederek çalışmalarını durumunda dışarıya sır vermeden iş yapabileceğini anlatıyor. Ne zaman nerede, kiminle olursan ol onun örtüsünü kendi doğal yaşantının kuralları içinde düşünüp karşılıklı anlaşma ile her tür tehlikeyi önceden önlemek mümkündür. Doğal yaşantıya uyan örtülerle çalışıldığı zaman da zaten dikkat bile çekmez.

İnsanın siyasi kavga götüren ve açık alanda çalışan kadrolar iş yapıyorsa mutlaka dikkat çekecektir. Ancak komünistlerin en güvenli örtüsü yığınların içine gömülmekle, parti organlarının etrafını yığınlarla sarmakla mümkündür. Sen ne kadar dikkat edersen et yığınlardan kopuk çalışma açığa çıkması çok kolay olmaktadır.

Örgüt çalışmasında her zaman önemli olan şey ideolojinin netliğini bozmadan ajitasyon ve propagandada kullanılması gerekiyor. Dikkat edilmesi gereken her durumda örgüt bağlarının korunmasıdır. Yakayı ele versen bile inançlarını gizlemeyecek, ancak örgüt bağlarını açığa çıkaracak bir tek bilgi bile vermeyeceksin. Yapılacak her tür örgütsel ilişkiye yönelik suçlamayı da kabul etmeyeceksin.

Ser verip, sır vermeme geleneği tek doğru tutumdur.

Şöyle basit bir örnek verirsek: Diyelim ki bir yoldaş yayın dağıtıyor. Polis yakaladı. O yoldaş için en iyi savunma o yayının görüşlerini benimsediği için dağıttığını söylemesidir. Söz konusu yayın legal bir yayınsa zaten sorun yok. İlegal bir yayınsa postadan geldi, dağıtıyorum diyebilir. Ancak "şu kişi ya da kuruluştan, ya da onların aracılığı ile alıyorum"la işe başlandı mı zaten onun başlangıcına gelindi demektir. Konuşmaya başladı mı nerede duracağı belli olmuyor. Tutuklanmalarda hep siyasi savunmadan gitmek gerekiyor. "Evet siyasiyim ve şu örgütün görüşlerini savunuyorum." Fikirleri savunmak ve sahiplenmek güzel bir tutumdur. Devrimci kimliğini inkar etmemiş oluyorsun. Ancak örgütsel bağını hiç bir şekilde -örgüt kararı olmadan- açığa çıkarma hakkına kimse sahip değildir. Kısacası polise düştün mü en ağır işkencelere tabii tutulabileceğini baştan bileceksin. Ancak bu kötü uygulamalar altında düşmana bir tek kelime sır bile vermeyeceksin. Durum bu. Türkiye devrimci hareketinde bunun pek çok örneği vardır. Geçmiş tarihimizde de örnekleri vardır. "Ser verip sır vermeme" sözü boşuna söylenmemiştir. Poliste doğru tutum, insanın kendisine ve savunduğu örgütüne saygı kazandırır.

Bu nedenle zaafı noktalarımızı yaşayan pratiklerin ışığında süratle yeniden gözden geçirmeli ve gereken önlemleri daha baştan almalıyız. Şu ya da bu nedenle polise düşen TKP'li "ser verip, sır vermeme" geleneğini yaşatmalıdır. Tüm kadrolar ve ilişkiler bu anlayışla eğitilmelidir. ●

Fikirleri savunmak ve sahiplenmek güzel bir tutumdur. Devrimci kimliğini inkar etmemiş oluyorsun. Ancak örgütsel bağını hiç bir şekilde -örgüt kararı olmadan- açığa çıkarma hakkına kimse sahip değildir.